
Sashegy Óvoda

1118 Budapest, Előpatak utca 5.

OM azonosító 201316

Óvodai nevelési program

Budapest, 2019.09.01.

*„Ha előlről kezdeném a gyermeknevelést,
Fenyegetés helyett festegetésre használnám a kezemet;
Példálózás helyett példát mutatnék;
Nem siettetném a gyermeket, hanem hozzá sietnék;
Nem a nagyokost játszánám, hanem okosan játszánék;
Komolykodás helyett komolyan venném a vidámságot;
Kirándulnék, sárkányt eregetnék, réten kószálnék, bámulnám a csillagokat;
A civakodás helyett a babusgatásra összpontosítanék;
Nem erőszakoskodnék a gyerekekkel, hanem a lelkét erősíteném;
Előbb az önbizalmát építeném, azután a házamat;
Kevesebbet beszélnék a hatalom szeretetéről;
És többet a szeretet hatalmáról.”*

(Diane Loomans)

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	6
2. Gyermekkép, óvodakép	6
2.1. Gyermekképünk bemutatása.....	6
2.2. Óvodánk nevelési alapelvei.....	7
3. Óvodai nevelésünk feladatai	8
3.1. Nevelési célkitűzéseink	8
3.2. Az érzelmi és értékorientált nevelés biztosítása	8
3.2.1. Képességfejlesztési lehetőségeink az érzelmi és értékorientált nevelés során....	10
3.2.2. Erényekre való nevelés	10
3.3. Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása	11
3.3.1. Beszédképesség, egyéb képességfejlesztési lehetőségeink	11
3.3.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére	12
3.4. Az egészséges életmód kialakítása.....	12
3.4.1. A gyermekek szomatikus nevelésére vonatkozó feladataink	12
3.4.2. A pszichohigiénés nevelésre vonatkozó feladataink.....	14
3.4.3. A szociohigiénés nevelésre vonatkozó feladataink.....	14
3.4.4. A környezettudatos magatartás megalapozása	14
3.4.5. A képességfejlesztés lehetőségei az egészséges életmódra nevelés során	15
3.4.6. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére	15
4. Óvodai életünk szervezésének elvei	15
4.1. Feltételrendszerünk.....	15
4.1.1. Személyi feltételeink	15
4.1.2. Tárgyi feltételeink (eszközeink)	16
4.2. Óvodai életünk megszervezése	17
4.2.1. Napirend	17
4.2.2. Heti rend	18
4.2.3. A nevelési év rendje	18
4.2.4. Csoportjaink szervezése	18
4.2.5. Tervezés	18
4.3. Óvodánk kapcsolatai.....	19
4.3.1. Az Óvoda - Fenntartó kapcsolat	19
4.3.2. Az Óvoda-család kapcsolat.....	20
4.3.3. Óvoda-iskolák kapcsolat	20

4.3.4.	Egyéb kapcsolataink	21
5.	A családdal való együttműködés.....	21
5.1.	A család szerepe.....	21
5.2.	A tutor rendszer.....	22
5.3.	A Nagysas szülői kávézó	22
6.	Az óvodai élet tevékenységi formái.....	23
6.1.	A tevékenységek.....	23
6.1.1.	A játszás	23
6.1.2.	A tanulás.....	27
6.1.3.	A mozgás.....	30
6.1.4.	A külső világ tevékeny megismerése.....	32
6.1.5.	Matematikai tapasztalatok gazdagítása.....	36
6.1.6.	Vers, mese.....	36
6.1.7.	Anyanyelvi nevelés	38
6.1.8.	Rajzolás, mintázás, kézimunkázás.....	39
6.1.9.	Ének, zene, énekes játék, tánc.....	41
6.1.10.	Munka jellegű tevékenységek.....	43
6.1.11.	Ünnepeink, hagyományaink.....	45
7.	Óvodánk gyermekvédelmi feladata	46
7.1.	Az óvodai gyermekvédelem célja	46
7.2.	Gyermekvédelem az óvodában.....	47
8.	Hatály, módosítás, közzététel	47
9.	Az Óvoda dokumentumai.....	48
9.1.	Törvényi szabályozás.....	48
10.	Legitimációs záradék	50

Az Alapító Okirat adatai

1) Az intézmény alapítója és fenntartója	Együtt a Szülőkkel a Családokért Közhasznú Alapítvány	
és annak székhelye	1112 Budapest, Gazdagréti út 2/A.	
2) Az intézmény		
2.1) neve	Sashegy Családi Óvoda Rövid neve: Sashegy Óvoda	
2.2) OM azonosítója	201316	
2.3) székhelye:	1118 Budapest, Előpatak u. 5.	
3) Felügyeleti szervek		
3.1) A fenntartói tevékenység törvényességi felügyelete:	Budapest Főváros Kormányhivatala	
3.2) Az intézmény szakmai és törvényességi felügyelete:	Együtt a Szülőkkel a Családokért Közhasznú Alapítvány Székhely: 1112 Budapest, Gazdagréti út 2/a.	
4) Az intézmény jogállása	Jogi személy	
5) Az intézmény típusa	A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény és a 20/2012 EMMI rendelet 123§ 4. bekezdése szerinti óvoda.	
6) Az intézmény alapfeladata:	<p>a) A köznevelésről szóló, 2011. évi CXC. (Knt) törvény értelmében ÓVODA, a 8.§ (1) bekezdése alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.</p> <p>b) Az óvodai nevelés a gyermekek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az óvoda a fenntartó által jóváhagyott saját nevelési programmal dolgozik 2009 óta.</p>	
7) Az intézmény tevékenységei	Szakfeladat:	
	8510	Iskolai előkészítő oktatás
	851011	Óvodáskorú gyermekek óvodai nevelése, ellátása
	5629	Egyéb vendéglátás
	562912	Óvodai intézményi étkeztetés – külső szállító által, melegítő konyha igénybe vételével
	811	Építményüzemeltetés
9) Az intézménybe felvehető gyermekek maximális létszáma	50 gyermek (3 csoport)	

A Sashegy Óvoda nevelési programja

1. Bevezető

A Sashegy Családi Óvodát azzal az egyértelmű célkitűzéssel alapítottuk és működtetjük, hogy a szülőket támogassuk legfontosabb küldetésük, a gyermeknevelés megvalósításában, s ezzel egyidejűleg segítsük a meghitt gyermek-szülő kapcsolat fenntartását. Egyre nagyobb felelősséget jelent a szülők és az óvodapedagógusok részéről megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét, és ugyanakkor felvértezni a gyermekeket olyan tapasztalatokkal és készségekkel, amelyekre alapozva eligazodhatnak a világban.

Óvodánk szeretetteljes, a gyermekek egyéniségét tisztelő, elfogadó és szerető légkörben kívánja megalapozni a gyermekek testi, szociális, értelmi és jellembeli képességeinek a kibontakoztatását.

Az óvoda nem kíván versenybe szállni az iskoláskori követelmények értelmetlen előrehozásával, hanem a gyermek életkorbeli, adott képességekre fogékony időszakait figyelembe véve próbáljuk fejleszteni a személyes adottságaikat, megalapozni mindazon képességeket (testi, szellemi, jellembeli síkon egyaránt), amelyek a későbbiekben lehetővé teszik számukra a további ismeretek, képességek stb. megszerzését, elsajátítását.

Meggyőződésünk, hogy kisebb létszámú, korosztályok szerint kialakított csoportokban a személyre szabott figyelem, a gyermekek szükségleteinek megfelelő kezelése hatékonyabban valósul meg.

Küldetési nyilatkozat

Intézményünk a család szolgálatában áll. A gyermekek nevelése a családban kezdődik s az óvodai élettel a család feladata újabb elemekkel egészül ki és gazdagodik. A gyermeknevelésben a szülők legfontosabb társai a pedagógusok, s ezt a kölcsönös partneri kapcsolatot tekintjük munkánk alapfeltételének.

A nevelés fő célja, hogy megtanítsuk gyermekeinket emberi szabadságuk jó irányba történő használatára és a felelősségteljes viselkedésre, életre. A szülők és pedagógusok legfőbb feladata, hogy segítsék a gyermekeket abban, hogyan vezessék saját akaratukat az értékekkel teli irányba. Megtanítani őket arra, mi a helyes, hogyan ismerjék fel a jót, hogy majd szabad akaratukból kívánják tenni a jót. Tevékenységünk fő iránymutatásául a Katolikus Egyház tanítása szolgál.

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. Gyermekképünk bemutatása

„Minden gyermek egyedi, és mint ilyen, joga van elvárni személyisége tiszteletben tartását; szüksége van arra, hogy saját ritmusának megfelelően éljen és pihenjen; joga, hogy ne legyen mindig tökéletes, joga van hibázni; szüksége van a feltalálásra és alkotásra; szüksége van esztétikai érzelmekre; joga van bármiféle tudás megszerzésére.”

(Celestin Freinet)

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen teremtmény, fizikai, szellemi és lelki adottságokkal, amelyek együttesen, felbonthatatlanul alkotják egyéniségét. A nevelés fő célja

ezeknek az adottságoknak az együttes, személyre szabott kibontakoztatása, amelyben meghatározó szerepet kap a személyi és tárgyi környezet.

Olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, amely segíti, hogy gyermekeink kitartóak, őszinték, segítőkészek, udvariasak, előzékenyek, engedelmesek, figyelmesek, önzetlenek, együttérzőek, tisztelettudóak legyenek. Tudjanak egymásra figyelni, egymáshoz alkalmazkodni. Rendelkezzenek önfegyelemmel, nyitottsággal, önbizalommal, feladattudattal, szabálytudattal, megfelelő türelemmel, felelősségtudattal, rendszeretettel. Képesek legyenek a kapott szeretet továbbadására, együttműködésre, erőfeszítésre, összpontosításra, önkifejezésre, véleményük kinyilvánítására. Legyenek jókedvűek, kedvesek, legyen igényük az egészséges életvitelre. Tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben mutatkozó szépre és jóra, örüljenek annak, tiszteljék és becsüljék azt. Szeressék a mozgást, zenét, könyveket, meséket, verseket, emberi alkotásokat. Merjék vállalni, ha hibáztak, tudják kijavítani, jóvátenni hibáikat. Emellett becsüljék egymást.

2.2. Óvodánk nevelési alapelvei

Az óvodai nevelés céljának minden esetben legfőbb jellemzőjeként a gyermek családi neveltetésének kiegészítését, megerősítését és továbbépítését tartjuk. Ahhoz azonban, hogy ezek az elvek valódi értékekkel alakulhassanak, megbízható, stabil értékrendű és a nevelésben a szülőkkel szorosan együttműködő óvoda szükséges. Ehhez fontos elemként társuljon a szülők nyitott együttműködő készsége, a személyes tutorokkal és az óvónőkkel való párbeszéd kialakítására való készség.

Mindenütt fontosnak tartjuk a gyermekközpontúságot, a szeretetteljes, családias óvodai légkört, melyben a gyermekeket egyéni képességeik figyelembevételével differenciáltan, a tevékenység és a közösség által neveljük.

Alapelveink:

- A gyermekek, szüleik, munkatársak személyiségének tisztelete, szeretete, elfogadása, megbecsülése.
- Az egyéni bánásmód alkalmazása a képességek kibontakozása és fejlesztése érdekében.
- Biztonságot nyújtó, derűs légkör fenntartása, szeretetteljes bánásmód nyújtása.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése, jogainak érvényesítése.
- A példamutató személyi és gondosan kialakított tárgyi környezet biztosítása.
- Sokszínű tevékenység szervezése, elsősorban a játék/játszás lehetőségeinek megteremtésével.
- Nyitottság a gyermek megismerő, tapasztalatszerző érdeklődése iránt.
- Az életkori sajátosságok messzemenő figyelembe vétele.
- Stabil, az életkorhoz és az egyéni sajátosságokhoz igazodó óvodai szokás- és szabályrendszer kialakítása és fenntartása.
- Kulturált, nyugodt és szeretetteljes viselkedésminta nyújtása állandó jelleggel.
- A gyermekközösség kialakításának, fejlesztésének elősegítése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak enyhítésére való törekvés.

3. Óvodai nevelésünk feladatai

3.1. Nevelési célkitűzéseink

Nevelési célunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a gyermekek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex személyiség-fejlesztés, amelyhez a tárgyi és a személyi feltételeket biztosítjuk.

Legfontosabb eszközünknek a játékot tartjuk. Nevelőmunkánk folyamatában elősegítjük a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődését.

Fontosnak tartjuk, hogy ismerjék testi, lelki és szellemi értékeiket és hiányosságait, amelyekkel megtanulnak együtt élni.

Óvodánkban a tehetséggondozást az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, az alkalmazott nevelési módszerek, a felkínált tevékenységek színes választéka, a szülőkkel összehangolt nevelés és az óvoda különböző tárgyi feltételei szavatolják. Intézményünk nagyon fontosnak tartja a szülőkkel való rendszeres és harmonikus együttműködést. Elsősorban az ő családon belüli nevelőmunkájukat kívánjuk folytatni és támogatni azzal a céllal, hogy megerősítsük a gyermekekben az otthon látott mintákat, beleértve az ott gyakorolt erényeket is. Céljaink között szerepel a kölcsönös elfogadás és tisztelet kialakítása a gyermek-szülő-pedagógus kapcsolatban.

Alapvető célkitűzésünk a keresztény értékrenden alapuló emberi magatartás és gondolkodásmód kiteljesítése, valamint a családi értékek ápolása.

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű szabályok jelentette korlátok mellett, lehetőséget adunk minden gyermeknek a saját üteme szerint való fejlődésre.

3.2. Az érzelmi és értékorientált nevelés biztosítása

Az érzelmek labilisak, gyorsan keletkeznek, elmúlnak, ellentétes végletbe mennek át. Már óvodáskorban is a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek. Átszövik a gyermekek életét és sajátos motivációként alakítják viselkedésüket. A magasabb rendű érzelmek a gyermekek tapasztalatai során alakulnak ki. Ezért fejlődésükben meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógus mintája, aki hangsúlyaival, gesztusaival, mimikájával is kifejezi érzelmeit. Célunk, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat és derűs, szeretetteljes, családias légkörben éljék óvodai napjukat. Olyan erkölcsi normák, szokások kialakítására törekszünk, amelyek értékes tulajdonságokat jelentenek a gyermekek személyiségformálásához, az emberi erények elsajátításához, gyakorlásához.

Kiemelten figyelemmel kísérjük az átlagostól eltérően (negatív vagy pozitív irányban) fejlődő gyermekeket.

Feladataink

- a derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó családias légkör megteremtése;
- a gyermekek kapcsolatainak, viselkedéskultúrájának alakítása;
- a gyermekek együttműködésére épülő együttnevelés;
- a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megalapozása.

a) A derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó családi légkör megteremtése

- Fontos számunkra, hogy az óvodába lépés első pillanatától kedvező érzelmi hatások érhék a gyermekeket. Számukra a játszás lehetősége szolgálja a pozitív érzelmi hatásokat, biztosítja a gyermekek együttműködési képességének és egymás iránti figyelmének, önismeretének, felelősségérzetének, önbizalmának, nyitottságának fejlesztését. A játékos tevékenységekben, közös élményekben, szituációkban megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, alakítják társas kapcsolataikat, erősödnek erkölcsi és akarati tulajdonságaik. Türelemmel, gyengédséggel, személyes példával, mintát nyújtó magatartással érzük el a megfelelő viselkedési módok elsajátítását.

b) A gyermekek kapcsolatainak és viselkedéskultúrájának alakítása

- Nagy gondot fordítunk arra, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek közötti kapcsolatot, a gyermekek egymással való kapcsolatát, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermekek neveltségi szintjét figyelemmel kísérve igyekszünk felfedezni bennük azokat a kiemelkedően sajátos tulajdonságokat, amelyek alakíthatják a közösséget. A baráti kapcsolatok elősegítésére nagy gondot fordítunk. A közös együttléthez számtalan élményt nyújtó programot szervezünk. Megünnepeljük a születésnapokat, névnapokat.
- A problémahelyzetekben lehetőséget kapnak véleménynyilvánításra, tanakodásra, döntésekre, értékelésre. Fontosnak tartjuk az érzelmi nevelés terén a kisebb konfliktusok önálló kezelését, ezért az óvodába lépés pillanatától a gyermekek felé békés megoldási mintákat közvetítünk, bemutatjuk a konfliktusok megbeszélésének, megoldásának lehetőségét. Az óvodások a metakommunikációs jeleket ismerik, alkalmazzák. Különböző tapasztalatokkal folyamatosan gazdagodik érzelmi életük.
- Sokféle módszerrel megalapozzuk azokat a szokásokat, amelyeket a gyermekek személyiségfejlesztéséhez nélkülözhetetlennek tartunk. A szokások kiterjednek az udvariasságra, a figyelmességre, az együttérzésre, a türelmességre, a segítőkészségre, a véleményalkotásra és -nyilvánításra, a szolidaritásra stb. viselkedésformáinak elsajátítására, valamint a kereszténység elvein alapuló emberi értékek gyakorlására.
- Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, személyiség-vonásaikat, ezekhez alkalmazkodunk. Szokás-szabály kódexünk biztosítja a kulturált magatartási formák elsajátítását.

Néhány példa

- Udvariasság, figyelmesség:
Tudják, hogy
 - az érkezőt köszönteni, a távozótól búcsúzni illik, hogy érkezésükhöz köszönés párosul.
 - illik egymást meghallgatni; ha két felnőtt, vagy gyermek beszélget, várják meg, amíg ráfigyelnek. Ha valami leesik, vegyék fel, tegyék a helyére, adják a tulajdonosának.
- Türelmesség:
 - Illik türelmesen kivárni, míg a kívánt és elkért játékot a másik gyermek odaadja.
 - Tudjanak várni, amíg sorra kerülnek.
 - Kapott, vagy kívánt feladat megoldásához, a tevékenység végrehajtásához kitartó, türelmes magatartás szükséges.
 - Alakuljon ki felelősségérzetük a segítségben, az önálló feladatvégzésben.
- Igazságosság:
 - Minden hatéves legyen képes az ismert szokások alapján igazságosan megoldani a konfliktusokat.
- Szolidaritás:

- Legyenek megértők a gyengébbekkel, a kevésbé ügyesekkel, szomorú, elesett társaikkal szemben. Fogadják el és értsék meg, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szülőknek személyes találkozás alkalmával átadjuk az óvoda szokás-szabályrendjét annak érdekében, hogy az egységes neveléssel ők is segítsék gyermekeik kulturált magatartásának alakítását.

3.2.1. Képességfejlesztési lehetőségeink az érzelmi és értékorientált nevelés során

Fejlődik

- együttműködési képességük, egymás iránti figyelmük, türelmük, segítőkészségük, önállóságuk, önfegyelmük, önbizalmuk, fegyelmezettségük, feladattudatuk, feladattartásuk;
- tűrő- és konfliktusmegoldó képességük;
- hozzászoknak a reális értékeléshez, önértékeléshez, a közös élményekben megtanulnak együttműködni, összedolgozni.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek óvodába járni, ragaszkodnak az őket nevelő felnőttekhez. Kialakul bennük a közösség iránti igény. Képesek kapcsolatokat kialakítására, együttműködésre társaikkal. Nyitottak, érdeklődőek a közös tevékenységek iránt.
- Rendelkeznek azokkal a magatartási formákkal és szokásokkal, amelyeket a környezetük megkíván és betart.

3.2.2. Erényekre való nevelés

„Jót tenni jó.”

Az érzelmi nevelés és a jellemformálás fontos részeként Óvodánkban nagy hangsúlyt kap az erények gyakorlása. Az erény gyakorlással megszerezhető jó készség, amely az embert és tetteit jóvá teszi, azaz alkalmassá teszi az embert a jó megtételére. Az erények harmóniája azt jelenti, hogy amikor az egyik erényt (rend, állhatatosság, kitartás, barátság, szeretet stb.) gyakoroljuk, ezáltal a többi erényben is fejlődünk.

A kisgyermekes esetében figyelembe kell vennünk a fogékony időszakokat, azaz azt az életkort, amikor egy-egy erény elsajátítása a gyermek számára játékosan beleépülhet a mindennapjaiba, illetve könnyedén a személyisége részévé válhat. Ennek megfelelően gyakoroljuk a rend, a bátorság, a nagylelkűség, az őszinteség, a köszönet, a megbocsátás és az engedelmesség erényét óvodás korban. Az erényekre való nevelésbe a szülőket is bevonjuk, az otthoni sikereket az óvodában is figyelembe vesszük és elismerjük. A fejlődés nyomon követésében is nagy hangsúlyt fektetünk a változások dokumentálására és a szülők tájékoztatására. A felnőtt személyes példája mellett nagy segítség a gyermek számára, ha a szülő és a pedagógus egymást erősíti, egymás erőfeszítéseit elismeri, elfogadja.

Az aktuális erényeket bizonyos időszakonként a gyermekek életkorához igazodva változtatjuk, a célkitűzésük korosztályonként más tartalommal jelennek meg. Dicséretekkel és elismeréssel igyekszünk a gyermekeket folyamatosan megerősíteni a jóra való törekvésükben.

Célunk

Kiemelt célunk, hogy a gyermek örömét lelje az adott tevékenységben, s hogy megtapasztalja, milyen jó a rend, milyen jó megbocsátani, őszintének lenni, mert ezzel örömet okoz szeretteinek. Fontos, hogy a gyermek érezze a döntései súlyát, képes legyen egy-egy helyzetben felismerni, mi a helyes választás, és saját akaratából tegye a jót.

Célunk továbbá, hogy a gyermekek megtanuljanak különbséget tenni helyes és helytelen, jó és rossz szó vagy tett között.

Küldetésünk akkor valósul meg, ha az óvodások és rajtuk keresztül családjaik is megtanulnak figyelmesnek lenni embertársaikkal szemben, ha rá tudnak csodálkozni mindarra a jóra és szépre, amely minket körülvesz és köszönetet tudnak mondani érte Istennek.

3.3. Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása

A gyermek tevékenykedő lény, életkori sajátossága a kíváncsiság és érdeklődés. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődik.

A gyermeki tevékenységek fogalmát az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- Valamennyi belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze.
- A képesség-felhasználás, képességfejlesztés eszköze.

Óvodai nevelőmunkánk során a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységet.

Célunk

- Sokrétű tevékenység biztosításával a gyermekek sokoldalú képességfejlesztése, differenciált fejlesztése.
- Élmények nyújtásával sokrétű és komplex tevékenységformák kialakítása az óvodai csoportokban.

Feladataink

- Biztosítjuk a gyermekek számára érdekes, a csoport számára fontos és hasznos tevékenységeket.
- A célokat a gyermekekkel közösen alakítjuk ki.
- Olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek életkorukhoz közel állnak, melyek elvégzése során gyermekeink a tevékenység eredményét is megtapasztalhatják.
- A tevékenységeket tapintatosan szervezzük: semmit nem végzünk el a gyermekek helyett, de mindenben segítünk, amikor arra szükség van.
- Biztosítjuk a feltételeket, hogy minél többfajta tevékenység álljon gyermekeink rendelkezésére (idő, hely, eszköz).
- A tevékenységek pedagógiai értékelése során figyelembe vesszük az egyéni adottságokat, fejlettségi szinteket.
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodunk a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára.
- Élmények nyújtásával elősegítjük a sokrétű, komplex tevékenységformák kialakulását.
- A gyermekek kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve sokoldalú megtapasztalást biztosítunk.
- Hangsúlyozzuk a mozgásfejlesztés szerepét az értelmi fejlesztésben, mellyel fejlődik a gyermekek testsémája, finommotorikája, oldalisága, térérzékelése, tájékozódása.

3.3.1. Beszédkészség, egyéb képességfejlesztési lehetőségeink

- A tevékenységek közben a párbeszéd formáit gyakoroljuk.
- A tevékenységekhez kapcsolódó beszélgetésekkel a gyermekek anyanyelvi kultúráját fejlesztjük.

- A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk, hogy élményeiket, tapasztalataikat elmondhassák a tevékenységek közben.
- A gyermekek szókincsét bővítjük tevékenységsorok megszervezésével.
- A tevékenység a képességfejlesztés eszköze, forrása, színtere.
- Változatos és élményszerű tevékenységekkel biztosítjuk az utánzásos, mintakövetéses tanulási lehetőségeket.
- A tevékenységek közben fejlesztjük a gyermekek akarati tulajdonságait, feladattudatát, értelmi, testi, érzelmi, szociális képességeit.

3.3.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek fejlettségüknek megfelelően kiválasztják a tevékenységeket, melynek elvégzése során sikerélményhez jutnak, és ezáltal fejlődik személyiségük.
- A folyamatos tevékenységrendszer biztosítja az életkornak megfelelő tanulást, komplexitása lehetővé teszi az egyéni különbségek és sokoldalúságok figyelembevételét, a differenciálást.
- A gyermekek szívesen tevékenykednek, aktív cselekvő, nyitott személyiségűvé válnak.

3.4. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészségre, egészséges életmódra való odafigyelést mindennapi életünk lényeges részének tekintjük. Pedagógiai szemléletünkben az egészségre nevelés, az egészség megvédése annak edzésére irányuló tervszerű személyiségfejlesztést jelent, amely a nevelés folyamatában állandóan jelen van.

A testápolási tevékenységek által biztosítjuk a gyermekek szabálytudatának alakulását és szokásaik kialakulását, feladattudatuk, kitartásuk erősítését, önállóságuk, önbizalmuk, önfegyelmük, önismeretük fejlesztését, társaikhoz való pozitív viszonyuk alakítását. Esztétikus, higiénikus külső és belső környezetben biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését, jogaik tiszteletben tartását és érvényesítését, az egészséges életmód szervezését. A játékos tevékenységek által olyan szemléletmód kialakítására törekszünk, amely megalapozza az egészséges életmódra való igényüket. Ügyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztására ösztönözzük gyermekeinket.

Célunk, hogy a gyermekek testi-lelki-szociális egészségének védelmét biztosítsuk, az egészséges életvitelre való igényeket kialakítsuk.

Feladataink

- a) a szomatikus nevelésre,
- b) pszichohigiénés nevelésre,
- c) szociohigiénés nevelésre, valamint
- d) a környezettudatos magatartás megalapozására irányulnak.

A feladatok megvalósítását segíti az óvodapedagógusok és a nem pedagógus munkakörben dolgozók mintaértékű viselkedése is.

3.4.1. A gyermekek szomatikus nevelésére vonatkozó feladataink

- Az egyéni szükségletekhez igazodó gondozás, komfortérzet kielégítése

- Ennek érdekében az óvodába lépés kezdetén játékos módszerekkel megismertetjük a testápolással kapcsolatos tevékenységeket, szokásokat, azok sorrendjét.
- Megtanítjuk a gyermekeket a kézmosás, fogmosás technikájára, a fésű használatára.
- A felnőtt bensőséges kapcsolata a gyermekkel a gondozási feladatok alapvető feltétele.
 - Arra törekszünk, hogy összehangoljuk a családi és az óvodai szokásokat.
- A gyermekek öltözködésének az időjáráshoz való igazítása
 - A nap folyamán figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni szükségleteit az öltözködésben, ehhez a szülők segítségét és megértését igényeljük. Gondoskodunk az öltözékek megfelelő tárolásáról. Kialakítjuk ruházatuk rendjének igényét.
- A fertőző betegségek megelőzése
 - A megelőzés érdekében a személyi higiénia szabályainak betartására neveljük a gyermekeket.
 - Folyamatosan biztosítjuk a környezet tisztaságát, a játékszerek fertőtlenítését.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet megteremtése
 - Gondoskodunk az esztétikus tárgyi környezetről, az ízléses berendezésről, eszközökről, az elégséges világításról, hőmérsékletről, szellőztetésről.
 - A csoportszobák otthonossága a gyermekek jó közérzetének az alapja. A bútorzat gyermekeink méretéhez igazodó.
 - Az óvoda udvarán sokféle mozgásos tevékenység áll a gyermekek rendelkezésére.
 - A felszerelések balesetmentességét folyamatosan ellenőrizzük.
- Az egészséges táplálkozásról való gondoskodás
 - Ez elsősorban az étkeztetést nyújtó konyha feladata, megkülönböztetett figyelemmel az ételallergiás gyermekekre.
 - Megfelelő folyadék egész nap a gyermekek szükséglete szerint rendelkezésre áll.
 - A heti étlap közzététele lehetővé teszi, hogy a családi étrend összehangolt lehessen az óvodai étkezéssel.
 - A kulturált étkezési szokások alakítása az óvodába lépés kezdetétől történik.
- A pihenés feltételeinek megteremtése
 - Megfelelő méretű ágyak, ágynemű, mesehallgatás, altatózene jelentik a pihenés körülményeit
- A gyermekek edzésének, mozgásigényének kielégítése
 - Ez a feladat a nap legnagyobb részében mozgásos játszás keretében valósul meg. Rendszeresen töltjük még télen is a napirend egy részét a levegőn. Ez az egészséges életmód iránti igény megalapozása érdekében történik
 - A gyermekek szervezetének edzése során a rendszeresség és fokozatosság elvét érvényesítjük.
- A betegségek, balesetek megelőzése
 - Arra törekszünk, hogy a szülők csak egészségesen hozzák gyermekeiket az Óvodába.
 - Az Óvodába észlelt megbetegedés esetén telefonon értesítjük a szülőket.
 - Nagy figyelmet fordítunk az Óvodában előforduló balesetek megelőzésére.
- Az egészségügyi szolgálatokkal való folyamatos kapcsolattartás
 - Ezt szolgálja a gyermekorvos, védőnő rendszeres látogatása, a vizsgálatok elvégzése.
 - Egyes szakorvosi szűréseket megfelelő gyakorisággal szervezünk az érintett korcsoportoknak.

3.4.2. A pszichohigiénés nevelésre vonatkozó feladataink

- Az óvoda pszichés klímájának megteremtése
 - Ez elsősorban a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő napirend összeállításával történik.
 - Az anyával/apával való beszoktatás lehetősége segítségünkre van az óvodai élet első napjaiban a gyermekek biztonságérzetének kialakításában.
- A pszichés sérülések megelőzése, kivédése
 - Nevelőmunkánk folyamatában nagy figyelmet fordítunk a félelem-szorongás feloldására, az agresszió megelőzésére és kivédésére.
- A gyermekek érzelmi, akarati életének alakítása
 - Ennek érdekében játékos módon segítjük az egészséges viselkedés képességeinek fejlesztését, társas kapcsolataik alakulását.
 - Személyiségük szabad kibontakozásához biztosítjuk a feltételeket, valamint az emberi erények gyakorlását.
- A gyermekek kedvezőtlen pszichés helyzetének mielőbbi felismerése
 - Nevelési eljárásaink által figyelemmel kísérjük lelki és fizikai állapotukat.
 - Ehhez nyújt segítséget a tutor-rendszerünk is.
 - Éreztetjük a gyermekekkel elfogadásukat, szeretetünket, bizalmunkat, segítségünket.

3.4.3. A szociohigiénés nevelésre vonatkozó feladataink

- A gyermeki személyiség önkibontakozásának biztosítása, konfliktushelyzetek megoldására szolgáló technikák megismertetése, bizonyos feszültségek elviselésére való nevelés.
- Szülők számára (is) szervezendő egészségnevelési programjaink
 - Gyermekrajz-kiállítás az egészségvédelemről.
 - Védőnői tanácsadás lehetősége az Óvodában.
 - Előadások szervezése a szülők számára.
- Éves munkatervünk tartalmazza az itt felsoroltak közül az adott nevelési évben megvalósítandókat.

3.4.4. A környezettudatos magatartás megalapozása

- A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma.
- Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.
- A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet.
- Benne van a spontán játszásban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, a megfigyelő sétákban, kirándulásokban.
- Támazkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve alakítjuk ki a sokszínű viszonyukat az objektív világhoz.
- Törekszünk a komplexitás érvényesítésére a tevékenységformák között.

- Támogatjuk a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítását.
- Szem előtt tartjuk a családi és tárgyi kultúra értékeit és a néphagyományokat.
- Fejlesztjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeit.

3.4.5. A képességfejlesztés lehetőségei az egészséges életmódra nevelés során

- Fejlődnek akarati tulajdonságaik.
- szokásokhoz, szabályokhoz alkalmazkodnak, alakul szabálytudatuk.
- Elsajátítanak udvariassági szabályokat.
- Megismerik az egészségvédő szokásokat, egészségük védelmét.
- Megismernek fogalmakat a testükkel, cselekvésekkel kapcsolatban.
- Fejlődik
 - tisztasági, rend iránti igényük.
 - a kulturált étkezés iránti igényük.

3.4.6. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére megtörténik az első alakváltozás és megkezdődik a fogváltás.
- A gyermekek mozgása összerendeződik. Fejlődnek a kondicionális és koordinációs képességek és a finommotorika.
- Kialakul az egészséges életmód iránti igényük, szabályrendszerük.
- Önállóan végzik a saját magukkal kapcsolatos tevékenységüket, megfelelően használják az eszközöket, kulturáltan étkeznek.
- Ezek a képességek segítik a koncentráltabb figyelem kialakulását, a tanuláshoz szükséges szándékos figyelem megjelenését, az akarat formálását, a fegyelmezettebb magatartást.

4. Óvodai életünk szervezésének elvei

A nevelési év egésze folyamán biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott környezetet, az életkori sajátosságokhoz igazított napirendet, ennek megfelelően a legtöbb időt a játszásra fordítjuk.

4.1. Feltételrendszerünk

4.1.1. Személyi feltételeink

Óvodánk nevelési programjának megvalósításához a törvényben meghatározott felsőfokú vagy más szakirányú végzettség mellett elvárjuk kollegáinktól, hogy munkájukat az együttműködő nevelési stílus, a pedagógiai humanizmus, optimizmus, a gyermek tisztelete, megbecsülése, a keresztény értékek példaértékű vállalása jellemezze.

Fontos legyen számukra a személyiségük fejlődéséről való gondoskodás, a számukra szervezett szakmai és emberi képzésben való részvétel.

Státuszok	Jogviszony	Létszám
-----------	------------	---------

Óvodapedagógus	Alkalmazott	7
Dajka	Alkalmazott	2
Logopédus	Alkalmazott	1
Tutor	Alkalmazott (alap munkaköre mellett)	3

Kiemelten fontosnak tartjuk pedagógusaink folyamatos szakmai képzését, tudásuk különböző szakirányú bővítését. Távlati célként határozzuk meg, hogy az óvodai közösségben legyenek olyan kollégák, akik a családpedagógiához, a táncpedagógiához, drámapedagógiához, játékpedagógiához, tartásjavító tornához, a mozgásfejlesztéshez, a szenzitív környezetpedagógiához szükséges szakirányú végzettséggel rendelkeznek, így biztosítva az Óvoda egységes nevelési koncepciója megvalósítását.

Az egyéni bánásmód, a nevelő-fejlesztő pedagógiai munka megkívánja, hogy az óvónők fejlesztőpedagógiai ismeretekkel is rendelkezzenek, tehát az ilyen irányú önképzést vagy továbbképzést is fontosnak tartjuk és támogatjuk.

Az egy-egy gyermekcsoport életét irányító két óvónőtől elvárjuk, hogy tudjanak együtt tervezni, összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek egyeztetni pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat, és azt önértékeléssel elemezni.

A gyermekek gondozásában valódi társaink a szakképzett dajkák, akiktől elvárjuk, hogy ismerjék és szeressék a gyermekeket, legyenek megértőek, toleránsak, segítőkészek és figyelmesek. Munkaköri feladataik mellett, amikor lehetséges és szükséges, hasznosítsák más jellegű szakmai ismereteiket (kertészkedés, virágkötés, varrás, kézimunka, festés).

A tutor

Nevelési programunk egyik alappillére a tutor rendszer. Minden családnak van az intézményen belül egy tutora, akinek feladata figyelemmel kíséreni a család és az intézmény, a család és az óvodapedagógus kapcsolatát. Ez a kapcsolat a bizalomra és a szeretetteljes barátságra épül.

Az egyéb beosztású dolgozóknál fontosnak tartjuk, hogy munkájukhoz legyen megfelelő képezésük, feladataikat igényesen végezzék.

Munkájuk során a gyermekekkel és az őket kísérő felnőttekkel rendszeresen találkoznak, így részükről is fontosnak tartjuk a kulturált megjelenést, az udvarias magatartást, a gyermekek személyiségének tiszteletben tartását, a megértő, segítőkész, szeretetteljes magatartást.

4.1.2. Tárgyi feltételeink (eszközeink)

- Tárgyi feltételeink hiánytalanul magukban foglalják az óvodák számára törvényileg előírt eszközkészleteket, valamint nevelési programunk sajátosságaiból adódó további eszköz-készleteket.
- Csoportszobáink
 - Három csoportszobánk mérete 45, 43, ill. 44 m², az összes alapterület 132 m².
 - A programhoz alakított berendezés, felszereltség az egész óvodában kifogástalan, a gyermekek és a szülők igényeit szolgálja.
 - A csoportszobákban kialakított mobil bútorok lehetőséget teremtenek a különféle nyugodt, tartalmas tevékenységekre.
- További helyiségeink

- Többfunkciós termünknek napi életünkben mindenekelőtt a mozgásfejlesztésben, a közösségi élet formálásában van nagy jelentősége.
- Az intézmény része a Szülői kávézó, amely funkcióját tekintve egy személyes találkozóakra, illetve a felnőttek (szülők és óvónők) számára szervezett képzési programok lebonyolítására szolgáló helység.
- Udvar/kert, kültéri játszótérrel.
- Melegítőkonyha.
- Saját mosoda.
- Fejlesztési eszközeink
 - A sokféle fejlesztési eszköz gazdagítja tárgyi feltételeinket, segítik nevelési programunk jó szintű megvalósítását.
- Infokommunikációs eszközeink
 - Beléptető rendszer.
 - Strukturált telefon- és számítógép-hálózat.
 - Biztonsági rendszer.
 - Tűzvédelmi rendszer.

4.2. Óvodai életünk megszervezése

4.2.1. Napirend

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében (8.00 – 17:00) óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel az alábbi napirend szerint:

08:00 – 09:00	Gyülekezés, folyamatos reggelizés, játékeletbe épített tevékenységek
09:00 – 09:25	Beszélgetőkör
09:25 – 10:00	Kötött vagy kötetlen tevékenységek
10:00 – 10:15	Tízórai
10:15 – 11:45	Öltözködés, séta, kirándulás – higiénés tevékenységek, játék a csoportszobában vagy az udvaron
11:45 – 12:00	Készülődés az ebédhez
12:00 – 12:45	Ebéd
12:45 – 13:00	Fogmosás, higiénés tevékenységek, ágyazás, átöltözés
13:00 – 15:00	Csendes pihenő
15:00 – 15:40	Folyamatos ébredés, egészségügyi tevékenységek, uzsonna
15.40 – 17:00	Játékeletbe épített egyéni képességfejlesztés – az időjárásnak megfelelően a csoportszobában vagy az udvaron

A nyári időszakban is a fenti napirend érvényes.

4.2.2. Heti rend

Tevékenységek

A hét egyes napjain a pedagógus a következő tevékenységeket biztosítja:

- Testnevelés
- játék, mozgásos játékok;
- vers, mese;
- rajzolás, mintázás, kézimunka;
- a külső világ tevékeny megismerése; munka jellegű tevékenységek.
- hitéletre való nevelés
- idegen nyelvi foglalkozás

A gyermekek érdeklődésük alapján választhatnak tevékenységeket (a június 1 – július 31. közötti időszakban). A felkészülést az óvodapedagógus végzi.

4.2.3. A nevelési év rendje

A nevelési év rendje az adott évre vonatkozó szülői szerződésben van meghatározva, beleértve a szünidőket, szünnapokat és a nevelés nélküli napokat.

Az óvoda augusztus hónapban zárva tart.

4.2.4. Csoportjaink szervezése

Az Óvodában korosztályok szerinti csoportokat alakítottunk ki.

Három óvodai csoportunk van, a nagycsoport (5-6 évesek), középső csoport (4-5 évesek) és a kiscsoport (3-4 évesek).

Az egyes csoportok óvónői az első naptól végig viszik a csoportjaikat.

Az óvoda napirendje és heti rendje több alkalmat ad arra, hogy az egyes csoportok közösen játszanak, sportoljanak, kiránduljanak, így az óvodába járó, különböző életkorú testvéreknek is gyakran van alkalmuk találkozni egymással.

4.2.5. Tervezés

- Megfogalmazott nevelési feladataink megvalósítását a nevelési folyamat tervezése biztosítja.
 - Az éves nevelési munkatervet a nevelőtestület készíti el, és az óvodavezető hagyja jóvá.
 - Befogadási tervet készítünk az új gyermekek számára.
 - A csoportok nevelési éves tervét az Óvodai Nevelési Program, az éves pedagógiai munkaterv és a tanulási folyamat terve alapján a csoport óvodapedagógusai készítik el a saját vezetésű csoportnaplóban.
 - A csoport nevelési éves terve tartalmazza a nevelési célokat, feladatokat, a csoport szokás-szabályrendszerét, a havi erényeket.

- A nevelési terv megvalósítását rendszeresen értékeljük annak érdekében, hogy a hiányosságok a felszínre kerüljenek.
- Az értékelés időpontjai:
 - szeptember vége - befogadás.
 - december vége.
 - május vége.
- Szervezési feladatainkat havonta tervezzük.
 - A tanulási folyamat tervét, amely szeptember 1-jétől május 31-ig szól, heti ütemtervre bontjuk, ennek során konkrét témákat, módszereket, eszközöket, fejlesztési lehetőségeket jelölünk meg.
- A gyermekekről fejlődési naplót vezetünk annak érdekében, hogy fejlődésük a nevelési és tanulási folyamaton belül nyomon követhető legyen.
 - A szülővel személyesen anamnézist készítünk. Az óvodába lépés idején saját szempontsor alapján felmérjük a gyermekek fejlettségi szintjét.
 - Az egyéni fejlettséget megismerve a szülővel együttműködve tűzzük ki a féléves fejlesztési céljainkat, amelyekhez nevelési eljárásokat jelölünk.
 - A megfigyelésekről feljegyzéseket készítünk a fejlődési naplóban. A célok megvalósulásának eredményeiről értékelést készítünk, melyek a szülővel folytatott tutori beszélgetések alapját képezik. Ez az értékelés határozza meg a következő időszak feladatait.
- Az óvónők által vezetett dokumentumok:
 - Mulasztási napló.
 - Csoportnapló.
 - Gyermekek fejlődésének nyomon követése.

4.3. Óvodánk kapcsolatai

Kapcsolataink lehetőségeit a hivatalos kapcsolatrendszer, valamint hagyományaink határozzák meg.

Óvodapedagógiai kapcsolataink kialakításának alapja a 2,5-7 éves korú gyermekek egységes szemléletű nevelése, a bölcsőde-óvoda-iskola közötti intézményváltás átmeneti problémáinak megoldása, egymás nevelési gyakorlatának megismerése, valamint az egyénenkénti differenciált fejlődés-fejlesztés elfogadása.

Kapcsolatainkban hangsúlyozzuk:

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együttműködve, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését (a családokkal való együttműködés különböző formáit gyakorlatuknak megfelelően mutatjuk be);
- Az Óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde), az óvodai élet alatt (a pedagógiai szolgálat intézményei, közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

4.3.1. Az Óvoda - Fenntartó kapcsolat

Kapcsolatunk elsősorban együttműködésre épülő, hivatalos jellegű, a pedagógiai munka koordinálása, valamint az intézmény törvényes működésének biztosítása céljából.

A kapcsolattartás formái:

- Vezetői értekezlet

- Írásos jelentés
- Beszámoló
- Személyes megbeszélés
- Esetenként részvétel a kuratórium ülésén.

4.3.2. Az Óvoda-család kapcsolat

A gyermekek szempontjából legfontosabb a családdal való kapcsolattartás. A kezdeményező szerep a kapcsolat kialakításában az óvodáé.

- Amit a családoknak nyújtunk
 - Egyenrangú partnerkapcsolat kialakítása;
 - Az intézményben folyó nevelési program, gyakorlat megismerése, folyamatos betekintés az óvodai életbe - mintaadás;
 - A kisgyermek fejlődésének bemutatása a folyamatos kapcsolattartási formákban;
 - Nevelési problémák célirányos megbeszélése szülői megbeszéléseken, beszélgetéseken;
 - Ötletek közös otthoni játékkészítésre, játszásra;
 - Tanácsok játékok, könyvek vásárlásához.
- Amit a család nyújthat
 - Együttműködő partneri viszony a közös neveléshez;
 - A program elfogadása, segítség a megvalósításhoz.
- Az együttnevelés formai lehetőségei
 - Nyílt nap az óvoda megismerésére,
 - Beíratás;
 - Az új szülők tájékoztatása az óvoda működéséről, programjáról;
 - Egyéni beszélgetések a napi kapcsolat során (rövid lehetőségek), fogadónapokon vagy szükség szerint;
 - Szülői találkozók (képzési programok) évente 2 - 3 alkalommal;
 - Munkadélutánok, játszódélutánok,
 - Közös ünnepek (Anyák napja, Apák napja);
 - Közös kirándulások.

4.3.3. Óvoda-iskolák kapcsolat

Az óvodánkba járó gyermekek lakóhelyüket tekintve nem egy körzethez tartoznak, s a családok az iskolaválasztásban is eltérő szempontokat vesznek figyelembe. Ebből adódóan az óvoda nem ápol kiemelt kapcsolatot konkrét általános iskolákkal.

Fontos azonban, hogy a gyermekeket és családjaikat segítsük a számukra megfelelő iskola kiválasztásában. Ennek a segítségnek a formái a szülőknek tartott előadások úgy a pedagógusok és az iskolai előkészítést végző munkatársak, mint iskolai tapasztalatokkal rendelkező szülők részéről.

Nagyon fontos információ az Óvoda számára az iskolai tanulmányaikat megkezdő egykori óvodásainkról érkező visszajelzések, ezért rendszeresen keressük azokat az alkalmakat, amikor nyílt tanóra keretében betekintést kaphatunk az óvodásaink iskolai beilleszkedésébe.

4.3.4. Egyéb kapcsolataink

Intézményvezető részéről

- Kapcsolatunk elsősorban együttműködésre épülő, hivatalos jellegű (beszámoló, írásbeli jelentések, problémák jelzése).

Védőnő

- A védőnő feladatai közé tartoznak a tisztasági vizsgálatok, illetve szükség és igény esetén tanácsadás a szülőknek.

Gyermekorvos

- Figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát. Iskolába lépés idején elvégzi a vizsgálatokat.
- A fogorvos szűréseket végez.

Logopédus

- Az óvoda logopédusa az óvoda alkalmazásában áll.
- A logopédus elvégzi a szűrővizsgálatokat, logopédusi feladatain túl a gyermekek iskolára való felkészítését végzi.

Óvodapszichológus

- Az óvoda pszichológusa az óvónők munkáját segíti. Megfigyeli a gyermekek csoporton belüli viselkedését, tevékenységét, aktivitását, s szükség esetén egyéni szűréseket, vizsgálatokat is végezhet.
- A pszichológus észrevételei a szülőkkel folytatott tutori beszélgetések részét képezik.
- Az óvodapszichológus iskolaérettségi vizsgálatot is végez a nagycsoportos gyermekeknél.

Nevelési tanácsadó

- Az óvoda szükség esetén tanácsolhatja a családoknak a lakóhelyük szerinti nevelési tanácsadó felkeresését.
- Az iskolaérettségi vizsgálatok idején döntésével segíti munkánkat. Kiemelt kapcsolatot nem ápolunk egyetlen nevelési tanácsadóval sem.

5. A családdal való együttműködés

5.1. A család szerepe

A szülők a gyermekek képzésének az első számú és legfontosabb közvetítői, ezáltal átruházhatatlan joguk és kötelességük a gyermekek nevelése. Az óvoda képzési projektjének megvalósítása csak az ő aktív szerepvállalásuk mellett lehetséges.

Az emberi nevelés természetes környezete a család, amelyben kialakulnak az egyén erkölcsi, intellektuális és testi fejlődésének alapjai - ezek megfelelő kialakítása a szülők alapvető felelőssége.

Intézményünk abban segíti a szülőket, hogy gyermekeik első számú nevelői legyenek anélkül, hogy ebben őket helyettesítsenek. Bár az óvoda meghatározó hatással van a gyermekek fejlődésére, ez soha nem éri/érheti el azt a mélységet, azt az átfogó hatást, amelyet a család tud nyújtani.

Minőségi nevelésről akkor beszélhetünk, ha a család és az óvoda ebbéli tevékenysége azonos alapértékeken nyugszik. A gyermekek harmonikus és kiegyensúlyozott fejlődéséhez csak a szülők és az óvoda ilyen együttműködése vezethet.

Nevelési és képzési módszerünk lényege a szülők, valamint a nevelők, az igazgató és a nevelőtestület közötti nagyon szoros együttműködés, ami a kölcsönös bizalomra és az egyes

családokkal kialakított individuális kapcsolatra épül. Ennek során a szülők mellett, hogy részt vesznek az együtt nevelésben, széleskörű információt szerezhetnek gyermekeikről.

Szeretnénk az óvoda és a család közötti kapcsolatot ápolni, amelynek következtében figyelemmel tudjuk kísérni a gyermek fejlődését a legapróbb részletig.

A pedagógusok legfőbb célja a szülők segítése gyermekük nevelésében, amelynek egyik formája a személyes konzultáció.

A szülők ezen kívül részt vehetnek gyermekneveléssel kapcsolatos, az óvoda által szervezett előadásokon, ill. tanfolyamokon is.

A szülők óvodai életbe való bevonásának további lehetőségei, formái: óvodakezdekor a befogadás, közös programok szervezése, nyílt napok, „hosszú beszélgetések”, szülői értekezletek.

5.2. A tutor rendszer

A nevelési munkánkat a tutor rendszerünk egészíti ki, amelynek lényege minden gyermek egyedi megközelítése és személyiség fejlődésének nyomon követése.

Az egész fejlesztési folyamat során egyedileg kezelünk minden gyermeket. Nem képzési vagy oktatási módszertanról beszélünk, hanem olyan fejlesztésről, amely a gyermek személyiségének és jellemének a lényegéből indul ki. Nagyon fontos, hogy a gyermekek tudatában legyenek saját képességeiknek és korlátjaiknak.

A cél minden gyermek sokoldalú fejlesztése, és nem az egyéniségének csupán néhány vonásának erősítése.

Minden gyermek individuálisan fejlődik, más-más ütemben, ezért fontos az individuális megközelítés, amely elősegíti az önismeret, a képességek fejlesztését, a korlátok elfogadását és azok leküzdését. Az individuális módszeren alapuló fejlesztési modell révén a gyermekek új ismeretekre tehetnek szert és pozitív képességeiket fejleszthetik.

A tutor összekötő személy a család, a gyermek és a pedagógus között.

Segít a szülőknek kidolgozni gyermekük személyi fejlődésének tervét.

A módszer egyik lényeges eleme, hogy a családi közegben ugyanazok az alapszabályok érvényesüljenek, mint az óvodában.

A természetes családi környezet és az óvodai környezet közötti összhang hiánya ahhoz vezethet, hogy értelmét veszti a gyermekek eredményeinek javítására és az akaratuk erősítésére kifejtett igyekezet.

Éppen ezért első lépésként az óvodavezető találkozik a szülőkkel. A következő beszélgetések célja, hogy a szülők, a tutor és az óvodapedagógusok egymást és egymás munkáját jobban megismerjék, illetve meghozzák a személyes és a családi fejlődésre vonatkozó elhatározást, amit majd kitartóan igyekeznek megvalósítani és betartani az azonosított és érintett folyamatok javításával.

5.3. A Nagysas szülői kávézó

A család és az intézmény, valamint a családok közötti kapcsolat ápolását szolgálja a Nagysas szülői kávézó és olvasósarok, amelyben elsősorban a szülőknek kívánunk teret adni a baráti beszélgetésekre, a számukra szervezett gyermekneveléssel, családi élettel kapcsolatos tanfolyamok, előadások látogatására.

Az óvodában ezen kívül további két helységben nyílik lehetőség bizalmasabb jellegű beszélgetésekre, mint például a pedagógusok és a szülők személyes találkozására.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái

6.1. A tevékenységek

6.1.1. A játszás

„A játék az élet virága, az élet öröme, tavasza, a felebaráti szeretet hajnala. Amely gyermek ezen természet adta örömeiket élvezni tudja, ha eljön a komoly munka, a tevékenység kora, ott is megállja helyét!”

(Samu József: Élet és nevelési rajzok)

A gyermeki játék spontán, szabadon választott, értelmes, minden külső kényszertől mentes, sajátos öntevékenység. Az óvodás gyermek elemi, pszichikus szükségleteinek kielégítője. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője.

Az óvodáskorú gyerek a játszásban él és fejlődik, fő tevékenysége, fejlődésének nélkülözhetetlen eszköze. A játszás döntő szerepet tölt be életében, így az óvodában biztosítani kell a szabad játszás kiemelten hangsúlyos érvényesülését. A tanulás és a munka is akkor eredményes, ha játékos keretek között zajlik.

Célunk, hogy a gyermekek egyéni vágyai, elképzelései kibontakozhassanak a játszásban, érvényesülhessen önkifejezésük a változatos játéklehetőségekben. A játszás által tanulhassanak, képességeik fejlődhessenek, erkölcsi tulajdonságaik formálódjanak. Az együtt játszás során minden gyermek számára biztosítjuk a mozgás, az aktivitás, a biztonság, a szociális szükségletek, az önmegvalósítás, az önfejlődés, önbecsülés szükségleteinek kielégítését.

Feladataink a cél megvalósításához

- Nyugodt, családias, derűs légkör kialakítása.
 - Szeretnénk elérni, hogy biztonságban érezzék magukat az óvodában, felszabadultan játsszanak.
 - Ehhez kialakított szokásaink adnak segítséget.
- A feltételek folyamatos biztosítása.

6.1.1.1. A játszás helye

A játszáshoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a szerepjátékokhoz. Berendezésünk mobillá tételével lehetőséget biztosítunk a különböző játéksituációk elszigetelésére, az egy időben történő sokszínű tevékenykedésre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

A csoportszoba tagolt kialakítása biztosítja az elmélyült együttjátszást, a személyes kapcsolatok alakulását.

Játék-eszköztárunkat a gyermekek igényeinek megfelelően folyamatosan bővítjük. Gondosan vásárolt vagy készített és karbantartott játékeszközök esztétikusak, felkeltik a gyermekek érdeklődését, fejlesztő hatásúak és minden korosztály játékvágyát kielégítik. Félig előkészített eszközöket is tárolunk a csoportszobában a játszás tartalmának gazdagításához. A gyermekeket ötleteik és vágyaik megvalósítását kiegészítő eszközök készítésére motiváljuk és segítjük. Udvari játékeszközök a környezetbe illően jól szolgálják nevelőjeink testi képességeinek fejlődését. Kertünkben a játszásra rengeteg lehetőség adódik.

A játszáshoz használandó anyagokat és eszközöket a gyermekek számára könnyen elérhető helyen tároljuk.

Folyamatos napirendünk jól szolgálja a játék folyamatosságát. Fontosnak tartjuk, hogy a rugalmasság alapelveivel a gyermekek kijátszhatják magukat, tovább élhessen bennük a játék folytatásának tudata.

6.1.1.2. Az élménynyújtás

A gyermekek sokféle élménnyel érkeznek az óvodába. Folyamatosan segítjük őket, hogy ötleteiket, élményeiket kijátsszák, megvalósíthassák. Az aktuális heti téma szerint változatos tapasztalatokat, élményeket biztosítunk környezetünkben. Az éppen feldolgozás alatt lévő témához megkeressük a környezetünkben található alkalmas élményszerzési helyszíneket (pl.: Millenáris park, Fehérvári úti piac, Állatkert, tűzoltóság, Duna-part, Kopaszi gát, Sashegy természetvédelmi terület, üzletek, pékség, Kamara-erdő, stb.).

A természet közvetlen megfigyelésére távolabbi kirándulásokat is teszünk.

Óvodánk nevelőtestülete összegyűjti azokat az élménylehetőségeket, amelyek segítik a közös játékot és az esetleges hátrányokat mérsékelik.

6.1.1.3. A gyermekek szükségleteinek kielégítése

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy alapvető testi szükségleteik mellett kielégüljenek alábbi szükségleteik:

- tevékenység-szükségleteik (céltalan, vagy célszerű cselekvési igényük, alkotóvágyuk, önkifejező igényük, élményük újraélése, fantáziájuk kibontakoztatása stb.);
- pszichikus szükségleteik (feszültség, félelem oldódása, önállósodási vágyuk);
- mozgásszükségleteik (funkciógyakorlások, természetes mozgások, járások, futások, mászások, ugrálás, hempergés, függés, lengés, hintázás), hogy differenciálódjon mozgásuk;
- beszédkészségük fejlesztése a játszásban - lehetőség szerint fejlesztjük beszéd-produkcióikat, beszédviselkedésüket, a társas együttélés nyelvi szokásait - ehhez sokféle játékos módszert alkalmazunk;
- a szülőkkel való együttnevelés fontossága - kapcsolattartásunk során arra törekszünk, hogy megérezzük a játék elsődleges szerepét, jelentőségét az óvoda életkorban, s a játszásban rejlő nevelési lehetőségeket, melyekkel a gyerekek személyiségét, jellemét kívánjuk alakítani a családokkal együtt.

Sokféle lehetőségeink közül leginkább a játszódélutánok szervezése és a segítőszülői hálózat által az állandó betekintés a csoportok életébe szolgálják a feladat megvalósítását.

A gyermekek elhozhatják kedvenc otthoni játékukat, elsősorban az éppen feldolgozás alatt lévő témához kapcsolódóan.

6.1.1.4. A játékfajták

A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei 3-7 éves korban:

- Gyakorlójáték
 - A gyakorlójáték elősegíti, hogy a gyermek megismerje a tárgyak különböző tulajdonságait és azok egymáshoz való viszonyát.
 - Jól fejleszti a szem és a kéz koordinációját, alakítja a gyermek személyiségét, kipróbálhatja ügyességét. Bátorítjuk a cselekvések ismétlését, a mozgás próbálgatásait, a hangok felismerését, gyakorlását.

- Szerepjáték
 - A szerepjáték során a gyermekek a maguk választotta mintha-helyzetben az önként vállalt szerepet próbálják megvalósítani saját tapasztalataikra, élményeikre alapozva. Ehhez biztosítunk eszközöket és élményszerzési lehetőségeket.
 - Játék közben bővülnek a gyermekek ismeretei, finomodnak észleléseik, fejlődik képzeletük, gondolkodásuk, beszédképességük, kéz ügyességük.
 - Erősödnek a szerephez tartozó emberi értékek, viselkedésformák, társkapcsolatok. A szerepjáték nagy hatással bír a közösségi érzés alakulására is. A szociális kapcsolatok fejlettségét, a szociabilitás mértékét a csoportosulás szintjein látjuk.
 - A szerepjáték közben alakul és fejlődik empátiás és metakommunikatív készségük, gazdagodnak érzelmeik, fantáziájuk.
 - A játék lehetőséget biztosít a nyomasztó, kellemetlen, félelmetes élmények kivetítésére. Ezáltal csökken a gyermekek belső feszültsége - nyugodtabbak lesznek.
- Építő és konstrukciós játék
 - Az építő és konstruáló játékokban fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek megismerjék önmaguk képességeit, felismerjék a variációs lehetőségeket, mert ez újabb alkotásra ösztönzi, őket.
 - A sikerek fejlesztik önbizalmukat, fejlődik a kéz ügyességük, tér látásuk, gondolkodásuk, értékelő képességük, társuk építményének elismerésében a másság elfogadásának képessége.
 - A kezdetben spontán módon létrejövő alkotások után a gyermekek egyre tudatosabban építenek, előre kigondolt céllal alkotnak, vagy a síkbeli séma alapján térben építkeznek.
 - Az eszközök elosztásában fejlődik közösségi érzésük, udvariasságuk, tűrőképességük.
- Szabályjáték
 - A szabályjátékban fejlődik a szabályokhoz és a társakhoz való alkalmazkodás, az ismeretek felidézésének képessége, a gyermekek önuralma, felelősségérzete, fejlődnek erkölcsi tulajdonságaik, hozzászoknak a kudarcok elviseléséhez, növekszik önbizalmuk.
 - A mondókázással, dalos szabályjátékokkal fejlődik szépérzékük, formálódik zenei ízlésük.
- Dramatizálás, bábozás
 - A dramatizálást és a bábozást, azaz az események, életszerű helyzetek, mesék, dalok megjelenítését az erkölcsi, esztétikai, érzelmi nevelés hatékony eszközeinek tartjuk.
 - Ehhez különböző fejdíszeket, jelmezeket biztosítunk, illetve a gyerekekkel közösen is készítünk.
 - A dramatizálás és a bábozás fejleszti az önkifejezést, a beszédkedvet, a kreativitást, a mozgást, az együttműködést és az együttérzést.
 - A gyerekek irodalomszeretete, kezdeményező képessége is befolyásolja a dramatizálás igényét.
- Barkácsolás és kézimunka
 - A gyermeki játszás igényéből fakad, kapcsolódik a szerepjátékhoz és a gyakorló játékokhoz.
 - A szerszámok használatával fejlődik kéz ügyességük, manipulációjuk, mozgáskoordinációjuk. Megtapasztalják az anyagok sokféleségét, megmunkálhatóságát. Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük.
 - A kézimunka során a finomabb mozgások, figyelemkoncentrációjuk, emlékezetük, kreativitásuk fejlődik.
 - Ez a két tevékenység áll legközelebb a munkához.
- Udvari játéklehetőségek:
 - Az ismert játszásfajták mellett a gyermekek mozgásfejlesztésére változatos eszközökkel, felszereltséggel törekszünk.

- Udvari játékaink sokféle lehetőséget biztosítanak a gyermekek érdeklődésének, fejlettségi szintjének megfelelően (mászókák, csúszdák, fából készült mozgásfejlesztő eszközök, homokozó játékok, karikák, kötelek, labdák, eszközök rajzoláshoz, festéshez, kerti szerszámok stb.).
- Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink lehetőséget kapjanak a csoportszobai játék folytatására. Ehhez igényük szerint viszünk ki szobai játékokat.

Fontosnak tartjuk, hogy valamennyi játszásfajta kellő teret kapjon mind a csoportszobában, mind az udvaron.

6.1.1.5. Az óvónő támogató szerepe a gyermek játszásában

A játszás folyamatában az óvodapedagógus személye biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Játszásbeli szerepünket a következőkben látjuk:

- A játszáshoz a feltételek biztosítása;
- Támogató jelenlétünk a gyermekek szabad játszásában, ötleteiknek, elképzeléseiknek megvalósításában;
- Élmények, tevékeny, gazdag óvodai élet biztosítása, amelyből igényeik alapján játékok táplálkozhat. A spontán játszás jellemnevelő szerepének nagy jelentőséget tulajdonítunk.
- Mivel a gyermek megismerésének eszköze a játszás, ezért azt folyamatosan végezzük.
- Fontosnak tartjuk, hogy tudjuk, mikor kell aktív résztvevővé válnunk. Soha nem utasítjuk vissza a gyermekek kérését az együttjátszásra. Arra neveljük őket, hogy tartsák tiszteletben egymás játékát, tevékenységét. Lehetőségünk nyílik az együttjátszásban megfigyelni a gyermekek fejlődését, érzelmeiket, szabálytudatukat. Személyiségünk modellértékű lehet számukra.
- Új játék tanításakor direkt irányítást alkalmazunk.
- Testi egészséget veszélyeztető helyzet esetén azonnal közbelépünk - szokásaink is ezt hangsúlyozzák.
- Ötleteinkkel, eszközeinkkel segítjük a játék folytatását, tartalmának gazdagítását.

6.1.1.6. A képességfejlesztés lehetőségei a játszásban

Fejlődik:

- Érzelmi életük
 - Szocializálódnak, alakulnak társas kapcsolataik, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni.
 - Erősödik empátiás készségük, türelmük, önfegyelmük, szabálytudatuk, felelősségtudatuk, feladattudatuk, frusztrációs toleranciájuk, viselkedés kultúrájuk, metakommunikatív kifejezőkészségük, fejlődnek jellembeli, erkölcsi tulajdonságaik.
 - Erősödik képzeletük, alkotó kreativitásuk.
- Alakulnak értelmi képességeik - figyelmük, emlékezetük, megfigyelőképességük, gondolkodásuk.
- Észlelésük: szín, forma, alak, háttér diszkrimináció, térészlelésük, térbeli tájékozódásuk, tapintási észlelésük, pontosságra törekvésük. Tapasztalatokat szereznek az anyagok minőségéről (keménységről, érdességről, felületről).
 - Felfedezik a rész - egész viszonyát, időrendiséget ismernek fel, ritmusérzékük alakul.

- Beszédükben bővül a szókincsük, ismereteket szereznek, beszédkészségük, beszéd-fegyelmük, fogalomalkotásuk, szövegelemzésük, helyzethez illő szövegalkotásuk alakul.
- Nagymozgásuk - mozdulataik koordinálódnak, automatizálódnak, finomodnak, differenciálódnak, bonyolultabbá és ritmusosabbá válnak. A mozgások összekapcsolódnak a tapintással, látással, hallással-
- A játéktér átrendezésével erősödi fizikai állóképességük, kitartásuk.

6.1.1.7. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A barkácsolás, a szerepjáték, a bábozás természetes eszköz, életük alkotórésze lesz. A gyermekek maguk próbálnak meg létrehozni kiegészítő játékeszközöket, amelyeket a játszásban felhasználnak.
- Az építés, a konstruálás a szerepjáték részévé válik. Az élethelyzetek reprodukálása közben szerelnek és szerkesztenek. Az alkotásokat önállóan, egyéni ötletek alapján különböző anyagok, eszközök felhasználásával, kombinálásával hozzák létre.
- A gyermekek önállóan báboznak, dramatizálnak. Az eszközök, jelmezek felöltésével beleélik magukat a választott szerepbe, mozgásukat, hangjukat is igyekeznek ahhoz igazítani. Ha szükségesnek érzik, önállóan, saját elképzeléseik és igényeik alapján bábokat, esetleg jelmezeket készítenek. Ismert meséket, történeteket, maguk kitalálta vagy megtapasztalt élethelyzeteket is eljátszanak.
- Képesek a bonyolultabb szabályok elfogadására, megtanulására, gyakorlására.
- Szívesen választanak olyan szabályjátékokat, amelyek nagyobb ügyességet, szellemi erőfeszítést igényelnek. Miközben örömmel, szívesen játszanak, egymást is figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A gyermekek szerepeket vállalnak, nemcsak kedvező, hanem számukra kevésbé érdekes szerepeket is.
- Tudnak szervezni, társaikhoz alkalmazkodni. Képesek a játék előzetes közös megtervezésére, a szerepek elosztására, a játszószerekek, eszközök megválasztására.

6.1.2. A tanulás

„A kisgyermek tankönyve maga az élet legyen!”

(Comenius)

„Azt, hogy hogyan éljek, mit tegyek, mind az óvodában tanultam meg. Az egyetememen a bölcsesség nem volt különösebb érték, az óvodában azonban annál inkább.

Íme, amit ott tanultam:

- *Ossz meg mindent másokkal!*
- *Ne csalj a játékban!*
- *Ne bántsd a másikat!*
- *Mindent oda tégy vissza, ahonnét elvetted!*
- *Rakj rendet magad után!*
- *Ne vedd el a másét!*
- *Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!*
- *Evés előtt moss kezet!*

- *Húzd le a vécét magad után!*
 - *A frissen sült sütemény és a hideg tej tápláló!*
 - *Élj mértékkel!*
 - *Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset!*
 - *Délutánonként szundíts egyet!*
 - *A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét és ismerd fel a csodát!"*
- (Robert Fulghum „Már az óvodában megtanultam mindent, amit tudni érdemes” c. könyvéből)

A tanulás áthatja a gyermek valamennyi tevékenységét, hiszen ő mindazt tudni szeretné, amit a környezetében lát, hall, tapasztal. Leginkább a játékban mérhetjük le, hogy a szerepek, cselekvések, mozgások, viselkedések milyen módon alakítják személyiségét, amely elsősorban a tanulás eredménye.

Óvodáskorban a tanulás még nem szándékos, minden érdekli a gyermeket, ami körülötte él, mozog, megfogható. Érdekli, hogyan lehet kapcsolatot teremteni társaival, felnőttekkel, kivel hogyan lehet együttműködni, kivel hogyan illik viselkedni. Mindebben sokat segítenek a környezetből vett tapasztalások.

Gyermekeink tanulási folyamata cselekvő aktivitásokban alakul, sok érzékszerven keresztül ható tapasztalást igényel. Ettől várható emlékezetük, gondolkodásuk fejlődése, figyelmük egyre tartósabbá válik, aminek révén többen eljutnak a szándékos tanuláshoz.

Tanulásértelmezésünk tehát a kompetencia alapú tanulást jelenti. A különböző heti témákat úgy bontjuk tevékenységekre, játékokra, olyan eljárásokkal dolgozzuk fel, hogy a gyermekek ezek során saját fejlődésük aktív részesévé válhassanak.

Cselekedtető, gondolkodtató tevékenységeket tervezünk a felfedezés, a tanulás érdekében. Ezzel a gondolkodásmóddal ébren tartjuk a gyermekek tanulásvágyát, teret adunk alkotó tevékenységüknek, élénk kommunikációjuknak, miközben kiszolgáljuk egyéni érdeklődésüket, figyelembe vesszük pillanatnyi fejlettségi szintjüket, szükségleteiket.

- Feladataink
- Biztosítjuk a gyermekek számára a tapasztalatszerzési lehetőségeket a játszásban.
- A gyermekek számára érthető, követhető szokások gyakorlásával a kulturált viselkedés tanulását célozzuk.
- Segítjük a gyermekeket a cselekvő aktivitásuk révén jelentkező problémáik megértésében és megoldásában - ezek a lehetőségek a gondolkodás fejlődését eredményezhetik.
- A tanulási folyamatban a komplexitás elvének érvényesítésére törekszünk.
- Minden gyermeki kérdésre válaszolunk. Arra törekszünk, hogy a gyerekek is tudjanak válaszolni kérdéseinkre. Fontos számunkra, hogy ne csak felelgetésre épüljön a kapcsolat, hanem érzelmekre, értelemre alapozott közös beszélgetésre, amelyben a kölcsönösség, az empátia, az érdeklődő tanulni vágyás is jelen van. Fontos, hogy gyermekeink értékelő-, ítélőképessége is fejlődjön a véleménycserékben.
- Egyéni képességekhez mért fejlesztő játékaikkal segítjük játékos tanulást, a szükséges differenciált fejlesztés megvalósítását. A fejlesztés soha nem direkt módon történik. A fejlődési naplókban tervezzük a tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlesztését, ezen belül:
 - a mozgásfejlesztést,
 - észlelési funkciók fejlesztését,
 - finommotorika fejlesztését,
 - nyelvi fejlesztést.
- A szülőkkal való együttnevelés során felhívjuk figyelmüket, hogy ők is a játszást tekintsék az elsődleges tanulási lehetőségnek az ismeretszerzésre. Sokféle együttesen átélt élményt

biztosítsanak. A gyermeki kérdésekre választ adjanak, olyan feltételeket is teremtsenek, amelyek alkalmasak a gyermeki önmegvalósításra (pl.: új játék vagy bármi, ami készíthető önálló felfedezésre).

Feladatunk a gyermekeket a spontán tanulás életkori sajátosságából elvezetni a szándékos megtanulni akarás vágyáig. Ezt a pedagógus felkészültségével, pedagógiai hatásrendszerével (módszerek, eszközök, tanulási formák, szervezési, irányítási módok stb.) éri el.

6.1.2.1. Tanulási formák

- Játzásból, játszásban kezdeményezett játékos tanulás;
- Egyéni fejlesztést szolgáló játékos cselekedtetés;
- Közösen szervezett mozgások fejlesztése;
- Séták, kirándulások tapasztalatszerző lehetőségei;
- Mikrocsoportban szervezett kezdeményezések.

6.1.2.2. Főbb módszerek

- Játékos cselekedtetés, manipuláció,
 - Érdeklődő tapasztalatszerzés,
 - Közös beszélgetések, véleményalkotások,
 - Élménynyújtás,
 - Bemutatás, elismerés, megerősítés, ösztönzés, buzdítás, vitára, magyarázatra, véleménynyilvánításra készítés,
 - Gyermeki szemlélődés, megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, véleménynyilvánítás, vita.
- Folyamatos napirendünk számtalan lehetőséget biztosít a tanulási helyzetek kihasználására.

6.1.2.3. A képességfejlesztés lehetőségei a tanulásban

Fejlődik:

- A gyermekek szívesen vesznek részt együttes tapasztalatok, élmények szervezésében.
- Hozzászoknak a reális értékelési módhoz, fejlődik erkölcsi értékrendjük.
- Közösségi érzésük: emocionalitásuk, jellembeli, akarati tulajdonságaik, önfegyelmük, kitartásuk.
- Beszédkultúrájuk.
- Ítélnőképességük.
- Értelmi képességek: emlékezetük, figyelmük, logikus gondolkodásuk, analízisük, szintézisük, fogalomalkotásuk, ok-okozati összefüggéseik, érzékelésük, feladattartásuk, feladattudatuk, mozgásuk - finommotorikájuk.

6.1.2.4. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

Egyre több szabályt értenek és képesek ezekhez alkalmazkodni. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.

Feladattudatuk fejlődik a feladatok megértésében, a feladattartásban, az önállóságban és kitartásban.

Az önkéntelen emlékezeti bevésés, felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés - kezdetben a fejlesztő játékok révén, később a tanulás más területein is.

Ahogy növekszik és mélyül a tapasztalás, úgy nő a megőrzés időtartama. Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme. A gyermekek tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

6.1.3. A mozgás

„A mozgáskultúra, a mozgásos anyanyelv ismerete a beszéd és gondolkodás alapját adja.”

(Vekerdy Tamás)

A mozgás alapvető életjelenség, amely átszövi az ember teljes életét. Egész életre jellemző dolog. Hiánya károsan befolyásolja a test, az egészséges élet, a fejlett értelem alakulását, elősegíti a betegségek kialakulását.

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás. Egy-egy mozgásos játék, mozgáslehetőség, próbára teszi érdeklődését, cselekvését, testi ügyességét, gondolkodását, akaratát.

Mozgáskedvük belső igényből fakad. Az óvodába lépő három éves gyermek az összes nagymozgás birtokában van. A természetes mozgások előnyösen befolyásolják a mozgások összerendezettségét, erősítik az izomrendszert.

Pedagógiai szemléletünk szerint egyik legfontosabb nevelési eszközünk a mozgás.

Célunk, hogy a gyerekek szeressenek mozogni, a mozgás által is fejlődjön személyiségük. Frissek, vidámak, felszabadultak legyenek a mozgás-lehetőségekben, vigyázzanak saját és társaik testi épségére.

Feladataink

- A gyermeki szervezet egészséges fejlődésének biztosítása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése. Tárgyi feltételeink és környezeti adottságaink lehetővé teszik, hogy a gyermekek mozgása jól fejlődjön. Óvodapedagógusaink szeretnek mozogni, elkötelezettek az óvoda mozgásprogramja iránt.
- A gyermek szükségleteiből eredő mozgásvágy kielégítése.
- A mozgásfejlesztés szerves beillesztése a mindennapokba.
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközeivel biztosítjuk, a rendszeres egészségfejlesztő testmozgást.
- Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő, hogy a mozgás és az értelmi fejlődés kedvezően hasson egymásra.
- Mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával kedvezően hatunk a kondicionális képességek közül különösen az erő és állóképesség fejlődésére.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.
- Lehetőséget biztosítunk a spontán – a játékban megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.
- Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, valamint a szabad levegőn való tartózkodás kihasználására.
- A helyes testtartás - légzés alakítása.
- A szervezet egészséges terhelése - figyelembe vesszük a fokozatosság elvét a testnevelési foglalkozások felépítésében, figyelünk arra, hogy a betegségből felgyógyult gyermekeket ne terheljük.

- A testi képességek fejlesztése (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség, gyors reagáló képesség).
- A feladatok megvalósításához szükséges eszközök bővítése, a mozgásigény kielégítése, a testtartás javítása.
- A feladatok megvalósításához szükséges eszközök bővítése.
- A szervezett foglalkozások szabad levegőn történő szervezése.
- A megfelelő mozgásanyag kiválasztása – a szervezett testnevelési foglalkozások és a mindennapos testnevelések felépítéséhez (torna, atlétika, játék vonatkozású gyakorlatok).
- A 3-4 évesek mozgásanyaga nagyrészt a természetes mozgásokból tevődik össze. A 4-5 éveseknél előtérbe kerül a tér mozgásos megismerése, az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz és a szem-láb koordinációját fejlesztő gyakorlatok.
- Az 5-6-7 éveseknél feladat a finommotorika fejlesztése. A mindennapos testnevelések anyagát főként a játékok adják. Emellett hetente egy - két alkalommal zenés gimnasztikát és mezítlábas tornát is végzünk.
- Az udvari sporteszközök használatában a szabályok betartása - arra neveljük a gyermekeket, hogy megfelelően használják a tornaszereket.
- Sokféle mozgásos szabályjáték szervezése – a meglévő mozgáslehetőségeken kívül rendszeresen kezdeményezünk futó-fogó játékokat, versenyeket, labdajátékokat, énekes játékokat.
- A gyermekek egyéni fejlesztése - a feladat során figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

6.1.3.1. A képességfejlesztés lehetőségei a mozgásban

Fejlődnek képességeik:

- Megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, örülni a másik sikerének.
- Fejlődik akarati tulajdonságaik, kitartásuk.
- Megtanulják tolerálni a másságot.
- Fejlődik kudarctűrő képességük.
- Bővül szókincsük - szavakat tanulnak meg, képessé válnak gondolatban végigvinni mozgásokat.
- Alakul térészlelésük, téri tájékozódásuk, testtartásuk, helyes légzésük, mozgás-koordinációjuk, teherbíró képességük, gyorsaságuk, erejük, egyensúlyérzékük, állóképességük, bátorságuk.

6.1.3.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek mozogni, bekapcsolódnak a mozgáslehetőségekbe. Mozgásuk összerendezetté válik. Képesek érzékelni a mozgásteret, alkalmazkodnak a tér adta lehetőségekhez. Egyre gyorsabb, bátrabb mozgásra képesek.

A mozgásos szabályjátékok révén fejlődik türelmük, szabálytudatuk, küzdő képességük, akaraterejük, állóképességük stb.

Képesek kivárni az időt, amíg rájuk kerül a sor.

6.1.4. A külső világ tevékeny megismerése

„A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlásával vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig hevít.”

(Gerald Durrell)

Céljaink

A természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól szerezhető gyermeki tapasztalatok biztosítása.

Feladataink

- Alkalmazkodóképességük alakítása a szűkebb-tágabb környezetük emberi kapcsolataiban, viselkedéskultúrájuk megnyilvánulásaiban, környezetük értékeinek védelmében, formálásában.
- A tapasztalatok révén tájékozódó képességük formálása – a kíváncsiság, az érdeklődés, a megismerni vágyás fölkelésével, ébrentartásával;
- Gondolkodóképességük alakítása az értelmi, érzelmi életük gazdagságával, a tapasztalatokban rejlő összefüggések felfedezésével, a befogadó, értékelő, elfogadó viselkedésük élményszerűségével;
- Kommunikációs készségek fejlesztése a beszédkedv növelésével, az ismeretek gyarapításán, rendszerezésén, elmélyítésén keresztül a szókincs bővítésével, ítéletek alkotásával, gyakori kommunikációval, cselekvések, gondolatok szóbeli megfogalmazásával, logikus gondolkodásra készítő helyzetekkel, az összefüggő beszéd gyakorlásával, térbeli relációk, méretek, arányok, irányok megnevezésével;
- Önálló véleményalkotás, döntési képességek fejlődésének a segítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában;
- Környezettudatos magatartás alapozása, formálása, alakítása – a fenntartható fejlődés érdekében;
- A szülőkkel való együttnevelés - elsősorban a közös tevékenységekben igyekszünk bevonni a szülőket.

Témakörök, amelyek köré a többi nevelési terület feladatait csoportosítjuk a komplexitás érdekében:

- A család, az otthon, az összetartozás, egymás tisztelete, szeretete. Mennyiségi relációk, összehasonlításokban azonosságok és különbözőségek tapasztalása, megnevezések (pl. idősebb-fiatalabb, kisebb-nagyobb, alacsonyabb-magasabb, soványabb, kövérebb, több, kevesebb, összesen hány stb.).
- Tájékozódás önmagunkon (testséma). Arányok, irányok a testrészek megismerésében, a gyermek önmaga és egy tárgy, tárgyhalmaz vagy személy kapcsolatában. Az érzékszervek és funkcióik. Az érzékszervek útján történő tapasztalások.
- Tájékozódás szűkebb-tágabb környezetünkben
 - A család mellett az Óvoda megismerése. Alkalmazkodás a társakhoz, az óvoda dolgozóihoz, az intézmény szokásrendszeréhez. A család és az óvoda összehasonlítása, mennyiségi, téri viszonyok.
 - Tapasztalatok szűkebb környezetünk tárgyi világáról. A tárgyak megnevezése, funkciójuk ismerete. Csoportosítások (nagyság, forma, funkció), fogalom- és ítéletalkotások

(halmazképzések, belevaló, nem való bele). Arányok, mennyiségek, módszerek (mérés) a tárgyi környezet megismerésében.

- Közlekedés gyalogosan és járművön. A közlekedési eszközök, szerepük az ember életében. Tájékozódás térben (közel, távol, gyors, lassú). Közlekedési szabályok. Arányok, irányok (kisebb, nagyobb, jobb, bal, elöl, hátul). Geometriai tapasztalatok. Csoportosítások (közlekedési eszközök működési helye, funkciója szerint), darabszám megállapítások. Halmazalkotások.
- Ismerkedés a közeli intézmények (iskola, uszoda, művelődési ház, zeneiskola, orvosi rendelő, tűzoltóság), üzletek (gyógyszertár, pékség, cipészet, fodrászat, élelmiszerbolt, virágüzlet, zöldséges, cukrászda) funkciójával, a munkatevékenységekkel.
- Szokások, néphagyományok ismerete, szeretete, ápolása.
- Az ember és a természet kapcsolata.
 - Oksági összefüggések felfedezése. Alkalmazkodás az évszakok időjárás változásaihoz. Napszakok. Évszakok. Öltözködés.
 - Összehasonlításokban az azonosságok és a különbözőségek tapasztalása (hideg, meleg, száraz, nedves, sok, kevés, semmi, könnyű, nehéz, szűk, bő, pár - kesztyű, zokni, cipő, stb.). Természetvédelem. Egészségvédelem.
 - Az évszakok és a növényvilág kapcsolata. A növények alkalmazkodása az időjáráshoz. Oksági összefüggések felfedezése. Méretek, arányok, irányok, mennyiségek a növényvilágban (kisebb, nagyobb, hosszabb, rövidebb, alacsonyabb, magasabb, szélesebb, fenn, lenn, középen, alatt, fölött, egy, sok, több, kevesebb, stb.). Csoportosítások (lelőhely, felhasználhatóság szerint), fogalom és ítéletalkotások. Környezetünk színvilága. Relációk (pl. sötétebb, világosabb).
- Az évszakok és az állatvilág kapcsolata.
 - Az állatok alkalmazkodása környezetükhöz (a ház körül, vadon élők), az időjáráshoz (hideg, meleg, száraz, nedves). Az állatok védelme.
 - Méretek, arányok, mennyiségek az állatvilágban (kisebb, nagyobb, könnyebb, nehezebb, alacsonyabb, magasabb, kettő, négy - darabszámok stb.).
 - Csoportosítások, fogalom- és ítéletalkotások.

6.1.4.1. A külső világ megismerésének folyamata, a tevékenység elemzése

A környező valóság befogadása a megismerő funkciók működésén keresztül történik. Ezért fontos számunkra, hogy a megismerő-tevékenységet a pontos érzékelés, észlelés, megfigyelés nevelésével segítsük.

A megismerő folyamat óvodáskorban konkrét tevékenységekben realizálódik. Ez a tevékenység főleg a játékban nyilvánul meg. Ezért fontos számunkra, hogy kihasználjuk a spontán alakuló gyermeki játékokban rejlő tapasztalási lehetőségeket, hogy alapot teremtsünk újabb megfigyelések, oksági összefüggések felfedezésére, problémák megoldására.

Szeretjük azokat a játékokat, amelyek a gyermek értelmi képességeit alakítják, amelyek a szervezet fejlődését, egészséges működését célozzák, vagyis célunk az egész személyiség fejlesztése a sok színes tevékenység biztosításával. Mindehhez játék gyűjteményt állítunk össze, az idevonatkozó szakirodalomból. S ezen játékok tudatos alkalmazásával, a gyermekek egyéni fejlesztését biztosítjuk.

Fontos számunkra, hogy a gyerekek a környezetükben tapasztalható jelenségeket, azok változásait figyeljék, észrevételeiket elmondják. Ezzel erősödik beszédkedvük, fejlődik beszédképességük. Fontosnak tartjuk, hogy egyéni élményeikről is beszámoljanak, ezzel is kedvet, kíváncsiságot ébresztve egy-két új jelenség megfigyelésére, tapasztalatok szerzésére, így jönnek létre szervezett megfigyelések, séták, kirándulások is. A nagyobb gyermekek részére vetélkedőket szervezünk, amelyeken a kicsik érdeklődésük szerint részt vesznek.

A környezet megismerése mellett értékeinek tisztelete és védelme is fontos számunkra. Arra neveljük gyermekeinket, hogy vigyázzák, óvják kertünk, utcánk tisztaságát (környezetvédelem), ápolják növényeinket, szeressék az állatokat, gondozzák, etessék az arra rászorulókat.

Az udvaron lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy részt vehessenek a kert gondozásában (levélsöprés, locsolás, hólapátolás stb.). Az udvaron, a kiskertben gyümölcsfákat, zöldségféléket, virágokat gondoznak a gyermekek, így amellet, hogy megfigyelhetik fejlődésüket, érzékelik munkájuk fontosságát, eredményét. Az így termesztett növényeket közösen elfogyasztjuk, havi rendszerességgel sütünk, gyümölcssalátát, kompótot készítünk. Jeles napokon tevékenységeket szervezünk, amelyek hozzájárulnak környezetbarát magatartásuk alakulásához (Víz világnapja, Föld napja, A takarítás világnapja, Madarak és fák napja, Állatok világnapja).

Az emberi értékek és kapcsolatok is helyet kapnak a megismerés folyamatában. Ezekre épülnek azok a szokások, amelyek óvodai életünk nyugodt légkörét biztosítják, amelyben egymás tisztelete, szeretete, megbecsülése és segítése is jelen van. Az egymás megértése, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének kibontakozását teszik lehetővé.

Módszereink kifejezésre jutnak a sokszínű játékokban (pl. szimulációs-, szabályjátékok), a tanulásban (megfigyelések, tapasztalatok, rendszerezések), a munkában (környezetünk rendje, tisztasága), az alkalmoszerű és célzott beszélgetésekben, az elbeszélésekben, a szabályok, szokások alakításában, az értékelő elismerésben, példamutató magatartásunkban.

A tartalmak és módszerek megválasztásában mindig érvényesülnek a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai: mozgásigényük, játékoságuk, érzelmi motiváltságuk mellett az egyéni képességek, fejlettségi szintek, fejlődési ütemek figyelembe-vételével, kellő motiváltsággal fokozatosan nehezedő, de mindig érthetően szervezett megismerési folyamat elvyszerűsége.

6.1.4.2. Fizikai, szellemi, jellembeli Képességek fejlesztésének lehetőségei a külső világ tevékeny megismerésében

- A természethez való pozitív érzelmi viszony fejlesztése.
- Környezettudatos magatartási szokások megismerése, elsajátítása.
- Tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme.
- Szülőföld, emberek, hazai táj szeretetére nevelés.
- A beszédkultúra fejlesztése, kifejezőképesség.
- Ítélnőképesség, véleményformálás.
- Önálló helyzetmegoldásokra való képesség.
- Kapcsolatteremtő képesség, verbalitás.
- Közösségi érzés, szociabilitás.
- Figyelem fejlesztés, koncentráció, szándékos figyelem.
- Érzékszervi működések fejlesztése (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás).
- Téri tájékozódó képesség.

Nevelő munkánk során kiemelt figyelmet fordítunk az ezekből a helyzetekből adódó jellemformálási lehetőségekre. Személyiségformáló munkánk során bátorító nevelési stílussal erősítjük gyermekeinkben a pozitív emberi tulajdonságokat.

Különös hangsúlyt fektetünk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek képességeinek a fejlesztésére.

6.1.4.3. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek ismerik teljes nevüket, lakcímüket. Tudják, kik tartoznak szűkebb-tágabb családjukhoz. Tudják, hogy a családban mindenkinek azonos a családneve. Ismerik

a családtagokat a család szerkezetében betöltött szerepük (apa, anya, gyerekek), valamint utónevük szerint is. Tudják szüleik foglalkozását. Tapasztalják, hogy a családtagok összehasonlításban a kisebb, nagyobb, fiatalabb, idősebb, alacsonyabb, magasabb, kövérebb, soványabb kifejezésekkel jellemezhetők. Tudják, hányan élnek a szűk családban. Kialakul bennük a család összetartó ereje, érzelmi kötődésük, segítőkészségük.

- Ismerik testük főbb részeit és azok funkcióit. Sokoldalú tevékenységeikhez jól használják érzékszerveiket, melyek értékes tapasztalatokhoz juttatják őket. Ismerik a test elülső és hátulsó részét, az oldalíságot (jobb-bal), a test arányait, a test és a tárgyak viszonyát (téri irányokat kifejező névutók). Mindezeket a tükör segítségével vagy társuk megfigyelésével, összehasonlításokkal érik el.
- Ismerik társaik nevét, jelét, az óvónők és a dajkák nevét. Tisztelettel és szeretettel viselkednek az óvoda légkörében, életében. Képesek összehasonlításokat végezni. Összemérés, mérés műveletek segítségével pontos ítéletalkotásokra képesek (pl. ki a legmagasabb, a legalacsonyabb, ki tud a legnagyobbat/leghosszabbat lépni, ki a legerősebb, a leggyorsabb).
- Ismerik környezetük tárgyi világát. Tudják a tárgyak nevét, funkcióját, vigyázzák azok épségét. Összehasonlítás, összemérés, mérés műveletek segítségével felfedeznek arányokat (kisebb, nagyobb, alacsonyabb, magasabb, keskenyebb, szélesebb, könnyebb, nehezebb tárgyak), mennyiségeket (ugyanannyi szék, ágy, fogas, étkező-edény a gyerekcsoportban, ahány gyermek van), formai tulajdonságokat (kerek, szögletes, lapos, gömbölyű, gurul, csúszik, nyitott, zárt). Mindezt ítéletekben, fogalmakban fejezik ki.
- Eligazodnak az otthon és az óvoda közötti közlekedésben, gyakoroltak az elemi közlekedési szabályokban, azok betartásában. A közlekedésben felismerik a jobb, a bal, a hátra, az előre irányokat, tudják, hogy a figyelmes közlekedéshez tájékozottság szükséges. Ismerik szűkebb-tágabb környezetük közlekedési eszközeit, tudják, hogy mindegyik emberi munka terméke. Ismerik a rendőrt és munkáját. Tudják, hogy közlekedni csak felnőttel lehetséges. Felismerik, melyik közlekedési eszköz szállít sok embert, melyik kevesebbet, melyik szállít árut vagy más anyagokat, melyikkel lehet messzire menni, melyik megy a legmesszebbre, a leggyorsabban.
- Ismerik környezetük intézményeit, azok rendeltetését. Beszélnek a különböző munkatevékenységekről, azok fontosságáról (pl. tűzoltóság). Tudják, honnan és hogyan kerül az áru a boltokba.
- Ismerik az évszakokat, a hét napjait, a napszakokat. Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik azok főbb jellegzetességeit. Tudják, hogyan alkalmazkodhatnak az időjárás változásaihoz. Egészségvédelem.
- Ismerik a "növény" szót, tudják, hogy a növény magból kel ki. Észreveszik a növények életében bekövetkező változásokat, felfedeznek összefüggéseket a növények fejlődése és az időjárás változásai között. Tudják, hogy a fa, a bokor, a fű, a virág, a gyümölcs, a zöldség növény. A növények összehasonlításában megállapítanak formai (gömbölyű, hosszúkás, lapos, kerek), nagyságbeli (kisebb, nagyobb, alacsonyabb, magasabb, keskenyebb, szélesebb, hosszabb, rövidebb), mennyiségi különbségeket. Csoportosításokat végeznek a felismert tulajdonságok alapján. Ismerik és rendszeresen végzik az élősarokban, a kertben a növénygondozási teendőket. Vigyáznak az udvar tisztaságára. Ismerik környezetük színvilágát. Azonos színek szerint csoportosítanak. Az emlékezetükben lévő tárgyak, dolgok színeit is képesek szóban a csoporthoz illeszteni. Felfedeznek a színek között árnyalatnyi különbségeket, megkülönböztetnek sötét és világos színeket.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek. A háziszárnyasokat összehasonlítják a többi ismert madárral a környezetük, külső jegyeik és hasznosságuk alapján. Ismerik a közeli erdő állatvilágát. Tudnak össze-hasonlításokban különbséget tenni (pl. vaddisznó - házi sertés).

- Általában nyitottak a környező világ megismerésére. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti, emberi, tárgyi környezet megismeréséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi, formai ismeretekkel rendelkeznek.
- Fejlődnek mindazok a jellembeli tulajdonságaik, melyeket az itt felsorolt témák, területek lehetővé tesznek.

6.1.5. Matematikai tapasztalatok gazdagítása

A környezet megismerése során matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek, így számtalan lehetőségünk nyílik a mindennapi élet során a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltésére, az elemi ok-okozati összefüggések felismerésére, megtapasztalására. A matematikai tapasztalatok bővítésére felhasználhatjuk az élethelyzeteket, a szabálytársasjátékokat, művészeti tevékenységeket, a matematikai játékokat.

Óvodába lépéskor fontosnak tartjuk a matematikai kíváncsiság és az érdeklődés kibontakoztatásának segítését.

A környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseire épülő foglalkozások az óvodáskor közepe táján, 4 éves korban kezdődnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy előtte nincsenek ilyen jellegű feladataink. Már az óvodába kerülés kezdetén is adunk a gyerekeknek ilyen irányú ismereteket, hiszen matematikai fogalmakkal és összefüggésekkel a mindennapi életben állandóan találkozunk., így szinte természetes módon ismerkednek velük.

Az 5-6-7 éveseknél az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok, megszerzésére válik fontossá. Igyekszünk kihasználni a környezet megismerése során adódó lehetőségeket:

- A gyermekek mennyiségi, alaki, kiterjedésbeli összefüggéseket tapasztalnak.
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorbarendezenek különböző tulajdonságok szerint.
- Megismerkednek a több-kevesebb, ugyanannyi fogalmával.
- A szabad építések során tapasztalatokat szereznek a geometria köréből, amelyek jól használhatók a matematikai játékokhoz.
- Olyan élethelyzeteket teremtünk, amelyek felkeltik, szinten tartják a gyermekek érdeklődését, figyelembe véve az aktuális heti témákat, a gyermeki élményeket, ötleteket, igényeket, egyéni képességeket, munkatempót.
- Problémahelyzetek létrehozásával fejlesszük logikus gondolkodásukat.
- Megismertetjük őket természetes módon matematikai fogalmakkal, ezek a kifejezések folyamatosan beépülnek a beszédükbe.
- Számlálásra vagy számlálás nélküli összkép alapján alkalmat adunk a mennyiségek megítélésére.
- Lehetőséget biztosítunk különböző mennyiségek, hosszúság, irány, tömeg, űrtartalom szerinti összemérésre.
- Matematikai tapasztalatokat nyújtó problémahelyzetekben közvetlen környezetünk élő és élettelen anyagait eszközként használjuk.

6.1.6. Vers, mese

„Hiszek abban, hogy az okos, tiszta szép szó: segít lenni a jóra”.

(Juhász Ferenc)

A gyermek biztonságának kialakításához nélkülözhetetlenek a mondókák, dúdlok, versek és a mindennapos mesehallgatás. Az irodalmi élmények a befogadás, beleélés, átérzés által a mű továbbélését segítik a gyermekekben.

A mese tájékoztatja a gyermeket az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról.

Célunk a gyermekirodalom sajátos eszközeinek alkalmazásával a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. Az irodalom közvetítésén keresztül ismerjék meg anyanyelvük szépségét.

Feladataink

- Kedvező feltételek teremtése: motiváló eszközök, kifejező kellékek kényelmes elhelyezkedés, meghitt légkör, gyermekek figyelme.
- Az irodalmi anyag igényes kiválogatása, a befogadás lehetséges feltételeinek biztosítása. Arra törekszünk, hogy az új gyermekek számára a dúdolók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók testközelségben a feltétlen elfogadást jelentsék.
- A népi mondókák ritmikus mozdulatokkal kísérvé, a rövid történetek állatokról kiválóan alkalmasak arra, hogy a gyermek önmagáról és környezetéről szerzett tapasztalatai, ismeretei gyarapodjanak. 4-5 éves korban az évszakokról, természeti jelenségekről, állatokról szóló mondókák, egyszerűbb láncmesék, rövid történetek, majd 6-7 éves korban a hosszabb versek, tündérmesék, tréfás történetek a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág, folytatásos mesék kerülnek előtérbe.
- Az irodalmi anyag kiválasztásában arra törekszünk, hogy az kapcsolódjon az éppen feldolgozás alatt lévő témához, az évszakokhoz, az ünnepekhez, az ezekhez kapcsolódó tevékenységekhez, a spontán szituációkhoz.
- Az élményfeldolgozás lehetőségeit a napi életben teremtjük meg azzal a céllal, hogy az a gyermekek számára öröm legyen, utánzásra késztesen, a megisméltetés igényét ébressze fel.
- A vers, mese élményfeldolgozásának lehetőségei:
 - bábjáték.
 - dramatizálás.
 - szituációs játék.
 - önálló mesemondás.
 - az óvónő által megkezdett mese, történet gyermekek általi folytatása.
- Fontosnak tartjuk a mindennapos meséléshez, dramatizáláshoz, bábozáshoz a meghitt, állandó hely kialakítását. Fokozatosan szoktatjuk hozzá gyerekeinket a mese figyelmes hallgatására. Szokás biztosítja a mesehallgatás zavartalanságát.
- A gyermek irodalmi érdeklődésének felkeltése, az irodalom szeretetének megalapozása, önálló mesemondásra törekvés, „olvasóvá” nevelés a könyvek szeretetével, amelyeknek elhelyezésére, tárolására velük együtt vigyázunk.
- A beszédszervek fejlesztése, szókincsbővítés, helyes és szép kiejtés, hangsúlyozás, beszédritmus alakítása.
- Az értelmi képességek, különösen az emlékezet és a képzelet fejlesztése.
- Az önkifejezés érvényesítése (drámajáték, dramatizálás, bábozás);
- Az erkölcsi fogalmak kialakítása, jellem formálás a mesék, dramatikus játékok, szituációs, szimulációs játékok által,
- Szülőkkel való együttnevelés - szülői találkozókon felhívjuk a figyelmet a napi mesélés jelentőségére, mesekönyveket ajánlunk, kölcsönadjuk az óvodai könyveket, mesedélutánokat szervezünk, amelynek célja az együttes irodalmi élmény átélése.

6.1.6.1. Képességfejlesztési lehetőségek a mese - vers tevékenységben

- Igazságérzet fejlesztése.

- Érzelmi élet, tulajdonságok színesítése, fejlesztése.
- Önkifejezés erősítése.
- Kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.
- Pozitív viselkedésformák alakítása.
- Szép magyar beszédre nevelés.
- Szókincs bővítése.
- Verbalitás, nyelvi kifejező képesség fejlesztése.
- Fantázia fejlesztése.
- Én-kép fejlesztése, pozitív erkölcsi tulajdonságokra, jellembeli tulajdonságokra irányulás.

A gyermekek jellemformálásában kiemelt figyelemmel vesszük segítségül a mese-vers tevékenység adta lehetőségeket.

6.1.6.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermekek bekapcsolódnak improvizáló játékkezdemenyvezésekbe és az irányított foglalkozásokba. A verseket, mondókákat eleinte segítséggel, majd önmaguktól felidéznek, várják, kérik a mesét. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások. Követni tudják a folytatásos mesét. Szeretik nézegetni a könyveket. Vigyáznak a könyvek épségére. Képesek mesebefejezésre, önálló mesemondásra.

Szeretnek bábozni, dramatizálni. A közösen készített jelmezek motiválják őket a mese történéseinek, eseményeinek kifejezésére (mozgás, hang, mimika). A mese hőseiről, tartalmáról beszélgetnek, egyes szólásokat használnak játékukban.

6.1.7. Anyanyelvi nevelés

A kisgyermekkor a „nagy” felfedezések korszaka, hiszen szeretnének megismerni mindent.

Célunk

hogyan minden gyermek

- Szívesen hallgassa meg óvónői és társai gondolatait, boldogan beszéljen, egészítsen ki gondolatokat, ezáltal fejlődnek kognitív képességei (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Legyen képes rendet teremteni a tapasztalatokban, akarjon és tudjon ezekről beszélgetni.
- Saját képességeihez mérten fejlődjön, szerezzen tapasztalatokat az őt körülvevő világból.

Feladataink

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A gyermekek beszédállapotának felmérése az óvodába lépés idején.
- Tevékenységeik közben folyamatosan megfigyeljük beszédfejlődésüket, tudatosan formáljuk beszédképességüket, gazdagítjuk szókincsüket. Szükség esetén logopédus segítségével korrigáljuk beszédhibájukat.
- Derűs, családi légkör kialakítása a beszédkedv fokozása érdekében.
- Ennek alapja a jó felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek érzelmi kapcsolat. Lehetőséget adunk érzelmeik, élményeik társaik előtt elmondására a folyamatos beszéd érdekében.
- A tárgyi feltételek biztosítása (meghitt kuckó, könyvek, bábok, más eszközök) a beszédkedv érdekében. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

- Fontos számunkra a felnőttek szóbeli és metakommunikatív mintáinak minősége és az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Beszédhelyzetek, dramatikus játékok, mesemondás.
- Arra törekszünk, hogy az irányított kezdeményezések során problémakeltő helyzeteket teremtsünk, provokatív kérdéseket tegyünk fel.
- A beszédfigyelem alakítása, egymás türelmes meghallgatására nevelés fokozatosan történik. A gyermekek kérdéseit nem hagyjuk válasz nélkül.
- A szülői házzal való együtt nevelés.
 - Ezt óvodánk kiemelt feladatának tekinti, ennek érdekében szervezzük a szülői fórumokat, könyveket ajánlunk, szülői találkozókön beszélgetünk az anyanyelvi nevelés lehetőségeiről a családban.

6.1.7.1. Képességfejlesztési lehetőségeink az anyanyelvi fejlesztés során

Fejlődik

- Értelmi képességeik, észlelésük, emlékezetük, figyelmük, koncentrációképességük.
- Képzletük, kreativitásuk.
- Kudarctűrő képességük.
- Verbális képességeik, gazdagodik szókincsük.

6.1.7.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Képesek megérteni a felnőttek és társaik beszédét, azokra értelmes válasszal reagálni, újabb gondolatokat elindítani. Viselkedésük tükrözi az egymás figyelmes meghallgatásának illemszabályát.
- Bátran és szívesen beszélnek. Beszédük érthető, folyamatos. Gazdag szókincs birtokában választékosan fejezik ki magukat.
- A gyermekek kognitív képességei, amelyek a tanuláshoz szükségesek, folyamatosan fejlődnek. Ismereteik vannak környezetükről.
- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6.1.8. Rajzolás, mintázás, kézimunkázás

„A gyermekrajzok olyanformán szépek és értelmesek, mint a csillagos ég. A gyermekrajz tele van göncölszekerekkel, színtelen csillagokkal, ahogy botorkált a ceruzája. A botorkáló ceruza tévedései, reménységei a névtelen csillagok és az éppen, hogy sikerülő jelek a felismerhető csillagképek.”

(Melocco Miklós)

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés szintén fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az óvodai élet minden tevékenységét átszövik a kreativitás fejlesztését elősegítő elemek. A gyermeknek igénye az önmegvalósítás, hogy két keze által saját fantáziájára támaszkodva valamit létrehozson.

Célunk a gyermek esztétikai igényének, ízlésének, alkotó képességének megalapozása, az egyéni képességekhez igazodva a képi gondolkodás, a tér, a forma, a színek fejlesztése. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink

- Az esztétikai élmények és a sokféle tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése az alkotás iránt.
- Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre.
- Állandó hely kialakítása az ábrázoló tevékenységekhez.
- Az éves program összeállítása a fokozatosság elvének érvényesítésével.
- Vizuális memória fejlesztése.
- Tapintás és észlelés, finommotorika fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal, eszközökkel és technikákkal; a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- Saját rajzaik, alkotásaik értéként való kezelése.
- Népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés.

Az óvodába lépés első pillanatától gyermekeinknek az egész nap folyamán lehetősége nyílik az ábrázoló tevékenységekre, amelyek beleépülnek a játékba, még a szabadban is.

3-4 éves korban feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák megtanítása, gyakoroltatása. Beszélgetünk a gyerekekkel rajzaikról. Kipróbálhatják, tapasztalhatják az anyagokat, eszközöket. Ötletekkel segítjük a színek használatát, a formák alakítását. Mi magunk gyakran rajzolunk, festünk, készítünk valamit előtük a példanyújtás miatt. Gyűjtögetjük a természetes anyagokat a kirándulásokon. A gyermekek fejlődését figyelemmel kísérjük és segítjük.

4-5 éves korban a gyermekek személyes élményeiket, elképzeléseiket, a hozzájuk közel álló tárgyakat, eseményeket elevenítik meg. A közös játékhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközöket készítenek.

5-6-7 éves korban saját élményeiket, eseményeket, meséket, verseket fejeznek ki alkotásaikban. Térbeli tapasztalataikat, megfigyeléseiket építményeikben reprodukálják. Félbehagyott munkáik folytatására lehetőséget kínálunk.

Közös alkotásaikat, egyéni munkáikat a csoportszobában, mindenki számára jól láthatóan, saját jelükkel ellátott helyen helyezük el. A csoportszoba képe, a gyerekmunkák, mindenkor a feldolgozás alatt lévő témát mutatják.

A múzeumok, kiállítások látogatásakor alkalmat teremtünk műalkotások megismerésére.

A képességfejlesztés lehetőségei a rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenység során

- Önbizalom fejlesztése.
- Önértékelés, önismeret fejlesztése.
- Ábrázoló képesség fejlesztése.
- Alakítás, formaállandóság fejlesztése.

- Belelátási képesség fejlesztése.
- Díszítőérvék fejlesztése, komponálási képesség fejlesztése.
- Emlékezet fejlesztése, vizuális emlékezet fejlesztése.
- Élmény és fantázia világ fejlesztése.
- Belső térszemlélet kialakítása (építés).
- Esztétikai érzékenység fejlesztése.
- Fogalomrendszer fejlesztése.
- Helyes eszközfogás kialakítása.
- Helyes ülés, testtartás.
- Igényességük fejlesztése.
- Megfigyelőképesség fejlesztése.
- Ok - okozati összefüggések fejlesztése.
- Térbeli viszonyok észlelésének fejlesztése.
- Szép iránti fogékonyság fejlesztése, esztétikai érvék fejlesztése.
- Térbeli viszonyok (jobb-bal, függőleges-vízszintes) felismerésének fejlesztése.

6.1.8.1. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Az eszközöket, technikákat bátran, önállóan használják, ceruzafogásuk megfelelő. A közös munkákban aktívan részt vesznek. Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. Színhasználatuk, formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásaikban megjelennek a részformák.
- Véleményt nyilvánítanak saját és társaik alkotásairól, valamint a műalkotásokról. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére.

6.1.9. Ének, zene, énekes játék, tánc

„Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés.”

(Kodály Zoltán)

A művészeti nevelés szerves része a zenei nevelés, amely az érzelmeken keresztül hat a gyermekre és sokoldalú fejlődését segíti elő.

Célunk a gyermek zenei ízlésének, zenei anyanyelvének megalapozása, érdeklődésének felkeltése. A zenei nevelés során is tág lehetőség nyílik a gyermekek személyiségének, jellemének a formálására.

Feladataink

- A Kodály Zoltán és Forrai Katalin által kimunkált zenei nevelés megvalósítása;
- A közös éneklés, mozgás általi élménynyújtás - közösségi érvék erősítése;
- A zenei hallás, éneklési készség, ritmusérvék és mozgás fejlesztése;
- A beszéd-készség fejlesztése - a zene élményének kifejezése a beszédben.

Az éneklés és az ehhez kapcsolódó mozgásanyag óvodai életünk egészét átszövi, komplexen kapcsolódik a mindennapi tevékenységekhez. Az első óvodai naptól kezdődően sokat énekelünk, mondókázunk együtt a gyermekekkel, ez is fokozza biztonságérzetüket. A nevelés folyamatában naponta kezdeményezünk énekes játékokat, énekelünk gyermekeinknek.

Az énekes játékokban az éneklés és a játékos mozgás szoros egységben él, a személyes kapcsolat adja meg a játék lényegét.

3-4 éves korban kis hangterjedelmű dalokkal, ölbeli játékokkal, egyszerű utánozó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékokkal ismertetjük meg a gyermekeket. Megfigyeljük velük a környezet hangjait, zörejeit, a hangszerek hangszíneit. Felismertetjük és gyakoroltatjuk a halk - hangos, magas - mély mondókázást, éneklést, beszédet. Játékos mozdulatokkal fejezzük ki az egyenletes lüktetést. Használjuk az egyszerű ritmusjátékos hangszereket. A zenehallgatás anyagát ebben az életkorban egyszerű népdalok, műdalok képezik. Kiscsoportban eleinte maga az óvónő játssza el a gyermekeknek a dalokat és azok játékeit, a gyermekek hallgatják, esetleg játékmozdulatokkal kísérik az éneket. A gyermekek számára először olyan játékot választunk, melyet a felnőtt játszik a gyermekkel, körbesétálás nélkül, állva vagy ülve is el tudnak játszani.

4-5 éves korban a dalokhoz már változatos, csoportos jellegű játékformák kapcsolódnak. A dalokat felismertetjük dúdolásról, hangszerjátékról. A gyermekek zenei hallásának fejlődése lehetővé teszi a finomabb hangszínek megkülönböztetését, a ritmusok kiemelését. Mozgáskultúrájukban még az egyszerű játékos mozgások dominálnak, de már képesek az együttes mozgás végzésére. Középső csoportban az egyszerű körjátékokat bonyolultabb mozgásokkal bővítjük. (guggolás, taps, visszafordulás). Önállóan is kitalálnak dallamokat.

5-6-7 éves korban hangkészletük hat hang terjedelmű. Egyre bonyolultabb mozgásformák megtanulására, együttjátzására képesek. Nagycsoportban több szereplővel, komplikáltabb mozgással, nagy térben mozgó játékokat választunk. A zenehallgatás anyagát a nagyobbak számára műzenei alkotásokkal bővítjük. A zenei élménynyújtásba bekapcsolódhatnak a zenéhez értő, zenét művelő szülők, nagyobb testvérek. A mozgáskultúra is nagyon fontos az óvodában, melyet gyermektáncnak nevezünk.

Gyermektánc

A gyermektánc alapjait az óvodában használt játékos mozdulatok alkotják: a járás, egyszerű ismétlődő mozdulatformák, körjáték, forgás, páros forgás, guggolás, kifordulás, párválasztás, kaputartás, a kör alakzat kombinációi stb. – ezek mind a későbbi tánc mozgáselemei. Ezekből később könnyen összeállítható egy-egy lépéssorozat, gyermektánc. Az óvodáskorú gyermek mozgása egyszerű, természetes. Tervszerűen és céltudatosan kell fejlesztenünk a mozgás-készséget.

A gyermekek esztétikus mozgásának kialakulásánál figyelniük kell ezekre:

- A testtartás szépségére, fejtartásra, arckifejezésre;
- A laza és mégis pontos járásra;
- A mozdulatok és egyenletes lüktetés pontos összhangjára.

A táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik fizikai állóképességük, fizikai aktivitásuk előkészíti a szellemi aktivizálódást, illetve a sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom is növekszik. A tánc során a nagy mozgások fejlesztésére számtalan lehetőség adódik.

Zenei feladatok

- Intonálási készség fejlesztése;
- Tonalitás érzék fejlesztése;
- Belső hallás fejlesztése;
- Zenei memória fejlesztése;
- Improvizációs készség fejlesztése;
- Hangok viszonyának megismerése, megkülönböztetése;
- Ritmusérzék fejlesztése;
- Metrum érzék megerősítése;
- Ritmizálás;

- Motívum hangsúly és sorhangsúly érzékeltetése;
- Mozgáskoordináció fejlesztése (körjáték);
- Matematikai alapkészségek fejlesztése;
- Beszédfejlesztés;
- Prevenció.
- Korrekció.

6.1.9.1. Képességfejlesztés lehetőségei az ének, zene, énekes játék tevékenységben

- Hallásfejlesztés, hallási emlékezet fejlesztés;
- Belső hallás fejlesztés;
- Dallambújtatás, dallam felismerés;
- Dallamok kitalálása;
- Dallammotívumok éneklése: visszhang;
- Halk, hangos bemutatása, felismerése;
- Hangszínek megfigyelése természetes környezetben;
- Hangszínfelismerés, egymás hangjának felismerése;
- Magas, mély hang érzékeltetése, felismerése;
- Magas, mély hang megkülönböztetése, térbeli érzékeltetése;
- Tiszta daléneklés, pontos szövegkiejtés, megfelelő hangerővel;
- Zenehallgatás: befogadásra szoktatás;
- Zörejhangok, hangszínfelismerés különböző tárgyakon, hangszereken;
- Ritmusérzék fejlesztése;
- A dal tempója: gyors, lassú érzékeltetése;
- A dal ritmusának felismerése, visszaadása;
- Egyenletes lüktetés dalon, mondókákon változatos mozgásokkal;
- Egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása mondókákon, dalokon;
- Mozgáskultúra fejlesztése gyermektáncal, egyszerű mozdulatokkal;
- Tempótartás.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen énekelnek, játszanak énekes játékokat.
- Felismerik környezetük és egymás hangjait, ismerik a hangszínek különbségeit.
- Változatos mozgásokat ismernek, térformákat alakítanak.
- Képesek ütőhangszerek használatára.
- Szöveges ritmusmotívumokat tapsolnak vissza és figyelmesen hallgatnak énekes, hangszeres előadásokat.
- Képesek tisztán, kellő ritmussal énekelni egyszerű, megfelelő hangkészletű dalt.

6.1.10. Munka jellegű tevékenységek

„Akit nem tanítottak meg arra, hogy feladatot lásson és azt minden körülmények között végezze el, és jól végezze el, attól hiába várunk eredményt”.

(Csűrös Zoltán)

A játszásidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre.

Gyermekeink sokáig nem tesznek különbséget munka és játszás között, a munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad, egyrészt, mert legfontosabb tevékenységük a játszás, másrészt mert a felnőttek munkáját játékban utánozzák. Ahogy egyre több olyan tevékenységet kérünk gyermekeinktől, amelyek már nemcsak örömet jelentenek, hanem felelősséggel is járnak, úgy alakul bennük a kötelességtudat. Önállósodnak, nem utolsósorban mások érdekében is képesek lesznek lemondani pillanatnyi játékukról.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze minden munka jellegű tevékenység.

Óvodánkban ilyenek az önállósodást segítő tevékenységek: az önkiszolgáló munka, a naposi munka, kertünk, csoportszobánk növényeinek gondozása, csoportszobáink díszítése, tisztaságának, rendjének – mint mások munkájának – megbecsülése, apróbb alkalmi megbízatások vállalása és teljesítése.

Végzünk a csoporthagyományokhoz kapcsolódó munkákat (ünnepi készülődés, takarítás, terem rendezés, meglepetések, ajándékok készítése). A játékfajtákkal egybeeső munkákat is végezhetünk, mint pl. egyszerű játékok barkácsolása, játékok javíthatása.

Ezek fejlesztik gyermekeink önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát, a másokra figyelmet, az együttműködő képességet, a közösségi érzést.

Céljaink

A gyermekek megismertetése az egyszerű munkafolyamatokkal, munkájuk értelmének meg tapasztalása, az alkotás szépségének megmutatása.

A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek fejlesztése.

A gyermekek szükségleteiből fakadó munkavégzés támogatása.

Feladataink

- Fontosnak tartjuk, hogy kezdetben a játszásból nőjön ki olyan tevékenység, amelyben a rendszeret (pl. a játékok rendezettségének igénye) és vele együtt a kötelességtudat kialakuljon - pl. ha egy játékra már nincs szükség, illik a helyére tenni, így vigyázzuk épségét.
- A játszás adjon lehetőséget arra, hogy gyermekeink gyakorolják az öltözködést, a tisztálkodást és ezúton is önállósodjanak.
- Fontos számunkra, hogy aki már kellő önállóságra tett szert, tudjon segíteni társainak az önállósodásban. Sok elismerő, buzdító dicséretet tartunk szükségesnek a sikeres fejlődés érdekében, hogy bátran merjenek, akarjanak helyesen cselekedni. Elsősorban finommozgásuk, kitartásuk fejlődését várjuk.
- A vállalt tevékenységekben fejlődik önállóságuk, kötelességtudatuk, felelősségérzetük.
- Fontosnak tartjuk, hogy saját tulajdonú tárgyaikra vigyázzanak, becsüeljék azok értékét és épségét.
- Vigyázzanak a közös tulajdonú tárgyakra, dolgokra, mint értékre, és mint nyugodt, derűs életük részére.
- Segítsenek a felnőtteknek képességeik szerint a kerti munkában, a kerti növények gondozásában, a csoportszoba, az öltöző, a mosdó rendjének és tisztaságának megővésében.
- Ismerjék meg a legfontosabb munkaeszközöket (seprű, hólapát, személtlapát, öntözőkanna, gereblye, kalapács, olló) és segítségünkkel ügyesen használják azokat.
- Az eszközhasználat révén megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között és tapasztalatokat szereznek.
- A szülőkkel való együttnevelés - tájékoztatást adunk a munkatevékenységek nevelő hatásairól, közösen megkeressük az otthoni lehetőségeket, amelyekkel a szülők megéreztetetik

a gyermekeik családban való segítő szerepét. Munkadélutánokat szervezünk azzal a céllal, hogy ráérezzenek az együttes tevékenység örömeire, értékére.

A gyermeki munkavégzés során lehetőségünk nyílik a személyiség széles körű fejlesztésére.

Munkánk során tudatosan tervezzük a jellemformálás lehetőségeit.

Célkitűzéseinket mindenkor tudatjuk a családokkal is, hogy megvalósítsuk az együtt nevelést.

6.1.10.1. Képességfejlesztési lehetőségek a munka jellegű tevékenységekben

- Akarati tulajdonságok fejlesztése - türelem, kitartás, felelősségérzet, közösségi magatartás, önállóság, munkaszeretet, kötelességérzet;
- Együttműködő képesség alakítása;
- Cselekvő és feladatmegoldó képesség fejlődése, gondolkodási stratégia;
- A környezet esztétikájának alakítására nevelés, szépérzék fejlesztése;
- Egymás és mások munkájának megbecsülése;
- A segítő munka örömeinek átélése;
- Állóképesség, teherbíró képesség fejlesztése, erőnlét, monotónia túrés fejlesztése;
- Az emberi munka fontosságának átélése, az alkotás örömeire nevelés;
- A munkafolyamatok sorrendjének érzékelése, tudatos munkavégzésre nevelés;
- Gondos, pontos munkára nevelés;
- Manipulatív képességek fejlesztése;
- Mozgásfejlesztés, nagy és finommotoros mozgások, mozgáskoordináció fejlesztése;
- Tapintásészlelés fejlesztése;
- Testfogalom, testséma fejlesztése;
- Téri irányok fejlődése;
- Tér mozgásos észlelésének fejlesztése;
- Verbális fejlesztés - tárgyak, formák - színek - méretek megnevezése, térbeli viszonyok megnevezése;
- Vizuális fejlesztés - szemmozgás fejlesztése, szem fixációs működése, vizuális memóriafejlesztése.

6.1.10.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermekek maguk körül rendet tartanak az öltözőben, saját munkáik körül, a nap folyamán a játékban.

Önállóan végzik a naposi feladatokat (terítés, asztaltesztelés, asztaltörlés, terítők hajtogatása, a morzsák felsöprése, a játékok esztétikus elrendezése, az udvari játékok ki- és behordása, virágöntözés, foglalkozási eszközök kiosztása).

Segítenek a terem díszítésében, átrendezésében. Különböző megbízásokat önállóan, szívesen ellátnak. A kerti munkában segítenek, részt vesznek télen a hó eltakarításban.

6.1.11. Ünnepeink, hagyományaink

Hagyományos ünnepek

- Mikulás, Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Pünkösd, Gyermeknap, Márton napja, a gyermekek születésnapjának megünneplése

Nemzeti ünnepek, megemlékezések

- Március 15.

Egyéb rendezvények, természeti jeles napok

- Madarak és fák napja, a Föld napja, stb.

Óvodánk és a családok közös rendezvényei

- munkadélutánok;
- közös szülő-gyerek játékdélutánok, kirándulások.

Az ünnepekre, megemlékezésekre a gyermekekkel közösen készülünk.

A tevékenységek az ünnepek előtti napokban a hangulati előkészítést szolgálják. Fontosnak tartjuk, hogy a várakozással eltöltött idő után az ünnepi nap felszabadultan, örömtelién teljen el a felnőttek és a gyermekek számára egyaránt. A nevelést folyamatként értelmezzük, ezért nem tartunk évszázó ünnepségeket.

Nyilvános ünnepeinken arra törekszünk, hogy a szülők is természetesen vegyenek részt a közös körjátékokban, érezzék jól magukat az óvodában gyerekeikkel együtt.

Szeretnénk példát mutatni a családi ünnepek megszervezésére, a szeretet kifejezésére.

7. Óvodánk gyermekvédelmi feladata

Óvodánkban a gyermekek nevelését a lelkiismereti szabadság és a különböző világnézetűek közötti türelmesség elve alapján szervezzük.

Ennek szellemében:

- Tiszteletben tartjuk a gyermekek és a szülők lelkiismereti és vallásszabadságát;
- Biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvét;
- Kerülünk mindennemű különbségtételt, hátrányos megkülönböztetést (kizárás, korlátozás vagy kedvezés), melynek célja az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása, illetve a gyermek zaklatása;
- A nyitvatartási időt úgy alakítjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek napközben ellátásával összefüggő feladatok megvalósulását.

7.1. Az óvodai gyermekvédelem célja

- A valamilyen okból krízis helyzetben levő, hátrányokat elszenvedő gyermekeket és családokat segítsük, "különleges" gondozásban részesítsük;
- Pedagógiai módszerekkel segítsük rehabilitációjukat;
- A gyermekkel együtt a családot is gondozzuk;
- Preventív munkával dolgozzunk a lelki egészség óvása érdekében;
- A szervezett programok segítségével a szülők közösségével együttműködünk a gyermekek személyiségének fejlesztéséért, közösségek kialakításáért.

Feladatunk és kötelességünk, hogy közreműködjünk

- A gyermekvédelmi feladatok ellátásában;
- A gyermeki jogok érvényesítésében;
- Veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, ill. megszüntetésében;
- A szülők tájékoztatásában a gyermekük jogainak megóvása, illetve fejlődésének elősegítése érdekében kezdeményezett intézkedések szükségességéről;
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása során gyermekek szociális helyzetének figyelemmel kísérésében;

- A gyermekvédelmi feladatok megvalósításában, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködésben.

Az óvodavezető koordinálja és felügyeli az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.

7.2. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelmi feladatok ellátása, nevelőmunkánk fontos része. Napi gyakorlatunk során biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermekek optimálisan fejlődnek.

Nevelőmunkánkban fontos szerepet kap az egyéni bánásmód, a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, a tehetségek segítése, a családi nevelést segítve a gyermekek fejlesztése.

Fontosnak tartjuk a gyermekek folyamatos fejlődése érdekében a szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakítását, melyhez társként hívjuk a védőnőt, a pszichológust, a gyermekvédelmi felelőst.

Az óvodapedagógusok feladatait a gyermekvédelmi munka ellátása területén az alábbiakban összegezzük:

- Segítjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását, biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén óvó-védő javaslatot teszünk.
- Nevelőmunkánk során különös figyelmet fordítunk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű elkerülésére, melynek következménye a gyermek megalázása, megfélemlítése, elkülönítése, emberi méltóságának megsértése, kizárása az óvoda bármely szolgáltatásában való részvételi lehetőségéből.
- Elősegítjük az új óvodások beilleszkedését, befogadását.
- Fokozott odafigyeléssel igyekszünk felismerni a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és szükség esetén szakember segítségét kérjük.
- Feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására fejlesztő tervet készítünk, és a kompetenciahatárok betartásával együttműködünk a szakemberrel.
- Figyelemmel kísérjük a rendszeres óvodalátogatást, szükség esetén jelezzük a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatainkkal segítjük.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén eljárást indítunk a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás ügyében.
- Figyelemmel kísérjük a fenntartó azon rendeleteit, amelyek alapján az intézmény vezetője kedvezményes ellátást adhat, a szociális helyzet alapján.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segítjük a gyermekek családban történő felnevelését.
- Segítjük a gyermekvédelmi munkatárs munkáját, jó kapcsolat kiépítésére törekszünk a kerületi gyermekvédelmi rendszer intézményeivel.

8. Hatály, módosítás, közzététel

a) Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

- A nevelőtestület határozata alapján érvényes: visszavonásig.
- A felülvizsgálat ideje: 4 évente, illetve szükség szerint.

b) Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Ha szervezeti átalakítás miatt szükséges;
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt;

- Ha a Fenntartó módosítást javasol;
 - Ha a törvényi módosítások előírják.
- c) Előírás a program-módosítás előterjesztésére:
- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének;
 - Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.
- d) A nevelési program nyilvánosságra hozatala
- Az óvoda Nevelési Programja a fenntartói elfogadás után az óvodavezető irodájában kerül elhelyezésre.
 - A nevelési programról tájékoztatást az óvodavezető és az óvodapedagógusok adhatnak.

9. Az Óvoda dokumentumai

Az Óvoda alapdokumentumai	1) Alapító okirat 2) Szervezeti és Működési Szabályzat 3) Házirend
Szakmai dokumentumok:	4) Óvodai Nevelési Program
Csoportos szakmai dokumentumok:	5) Csoportnapló 6) Egyéni fejlődési napló 7) Szokás-szabály-kódex

9.1. Törvényi szabályozás

A Nevelési program az alább felsorolt jogszabályok figyelembe vételével készült:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 94. §(4) bekezdés a) pontja alapján, 1. § Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet szerint módosul
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)

- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet

Mellékletek

- 1) Az Óvoda eszközlístája
- 2) Szokás-szabály kódex

10. Legitimációs záradék

A nevelőtestület

A Sashegy Óvoda nevelőtestülete az Óvodai nevelési programot, annak megismerését követően, elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbi aláírással tanúsítja.

Budapest, 2018.08.31.

Mihályiné Sági Annamária
Óvodavezető
A Sashegy Óvoda
Nevelőtestülete nevében

A fenntartó

Az Együtt a Szülőkkel a Családokért Közhasznú Alapítvány kuratóriuma, mint a Sashegy Családi Óvoda fenntartója az Óvodai nevelési programot, annak megismerését követően, elfogadta.

Az elfogadás tényét a kuratórium elnöke az alábbi aláírással tanúsítja.

Budapest, 2018.08.31.

Csenger Tóbl Ottilia
A Kuratórium elnöke
Együtt a Szülőkkel a Családokért
Közhasznú Alapítvány